

Autoreferat

1. Imię i nazwisko – **Marcin Choczyński**

2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe lub artystyczne – z podaniem podmiotu nadającego stopień, roku ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej.

2005 – egzamin maturalny i ukończenie szkoły średniej – Liceum Ogólnokształcące im. mjr Henryka Sucharskiego w Sierpcu (klasa o profilu historyczno-polonistyczno-społecznym)

2010 – tytuł zawodowy magistra w zakresie socjologii – Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Wydział Nauk Historycznych i Społecznych (studia jednolite magisterskie)

2010 – kurs zawodowy *Spadochron. Trening Umiejętności Ogólnych* – Biuro Karier UKSW w ramach projektu „Aktywni na rynku pracy”

2012 – Podyplomowe Studium Pedagogiczne – Politechnika Warszawska, Wydział Administracji i Nauk Społecznych

2015 – Podyplomowe Studia z zakresu Ochrony Własności Intelektualnej – Uniwersytet Warszawski, Wydział Prawa i Administracji

2016 – stopień naukowy doktora nauk społecznych w dyscyplinie socjologia – Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Wydział Nauk Historycznych i Społecznych

Tytuł rozprawy doktorskiej: *Stereotypowe etykiety semickie w labelingu społecznym. Studium socjolingwistyczne*, UKSW, Warszawa, ss. 510.

Promotor: ks. prof. dr hab. Sławomir H. Zaręba (UKSW)

Recenzent: prof. dr hab. Maria Libiszowska-Żółtkowska (UW)

Recenzent: ks. dr hab. Paweł Prüfer, prof. uczelni (AJP)

Nadanie stopnia – uchwała Rady Wydziału Nauk Historycznych i Społecznych z dnia 26.09.2016 r.

3. Informacja o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych lub artystycznych

2011 – staż zawodowy w Urzędzie ds. Cudzoziemców w Warszawie (Departament Postępowania Uchodźczych)

2011-2013 – Prywatne Policealne Studium Zawodowe *Szesnastka* w Warszawie – nauczyciel przedmiotu socjologia i psychologia społeczna na specjalności technika administracji

2013-2015 – Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie – pracownik administracyjny, sekretarz Instytutu Socjologii UKSW

2016 – obecnie – Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie – adiunkt badawczo-dydaktyczny (Katedra Socjologii Pracy i Organizacji, a następnie Katedra Socjologii Religii, Instytut Nauk Socjologicznych, Wydział Społeczno-Ekonomiczny)

4. Omówienie osiągnięć, o których mowa w art. 219 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.).

Jako osiągnięcie naukowe stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny przedkładam autorską monografię:

Choczyński M. (2025), *Konkretyzacja młodzieżowej strukturyzacji społecznej w warszawskich szkołach średnich. Studium socjologiczne dotyczące równieśniczego (auto)uwarstwienia*, Wydawnictwo Naukowe UKSW, Warszawa, ss. 736.

ISBN: 978-83-8281-681-5

ISBN e-book: 978-83-8281-682-2

Recenzent wydawniczy: dr hab. Małgorzata Gruchoła, prof. uczelni (KUL)

Recenzent wydawniczy: ks. dr hab. Paweł Prüfer, prof. uczelni (AJP)

Opis | Niniejsza praca (traktowana jako główne osiągnięcie do wykazania w postępowaniu habilitacyjnym) ma objętość 25 arkuszy wydawniczych i jest teoretyczno-empirycznym

studium socjologicznym opartym na kwerendzie literatury przedmiotu oraz danych pochodzących z realizacji autorskich badań własnych. Składa się ze wstępu, siedmiu tematycznych rozdziałów (trzy teoretyczne, jeden metodologiczny oraz trzy empiryczne), zakończenia, bibliografii, indeksów (rzeczowego i osobowego), spisu schematów, tabel i wykresów, a także aneksu z narzędziem badawczym. Zawiera również streszczenia w języku polskim oraz angielskim, a na tylnej stronie okładki zamieszczono fragmenty recenzji wydawniczych wraz z krótkim biogramem autora.

Tematem pracy są zagadnienia struktury oraz stratyfikacji społecznej (uwarstwienia) obserwowane wśród uczniów warszawskich szkół średnich. Młodzież licealna w warunkach szkoły średniej dokonuje pierwszych, elementarnych procesów strukturyzacyjnych, czyli autodefiniowania swoich statusów (pozycji) w odniesieniu zarówno do pochodzenia rodzinnego, jak również osobistych rang w szkolnych zbiorowościach (np. klasach, paczkach koleżeńskich). Jak już wspomniano, praca ma charakter teoretyczno-empiryczny – pojęcia i koncepcje struktur społecznych oraz socjologii juwentologicznej obecne w literaturze przedmiotu zostały zweryfikowane w ramach autorskiego ilościowego badania terenowego. Zwrócić należy tu uwagę m.in. na teoretyczne propozycje takich autorów, jak: Reinhard Bendix, Seymour M. Lipset, Siegfried F. Nadel, Walter G. Runciman, Shmuel N. Eisenstadt, Gerhard Lenski, Peter M. Blau, Pierre Bourdieu oraz Włodzimierz Wesołowski, Henryk Domański, Stanisław Kozyr-Kowalski, Jerzy J. Wiatr, Jan Błuszkowski, Stanisław Ossowski, Kazimierz M. Słomczyński i Piotr Sztompka. Wspomniani twórcy odnosili się do takich koncepcji, jak np. gratyfikacje nierówności społecznych, rola awansów, dystansów i przywilejów statusowych, rzeczowe i atrybutywne ujęcia struktur społecznych, podziały i konfiguracje barier społecznych, mobilność (ruchliwość) społeczna, systemy i wskaźniki stratyfikacyjne, dystynkcje, krystalizacje i niekonsystencje statusowe.

Pierwsza – teoretyczna część pracy – jest także uzupełniona o przybliżenie koncepcji socjometrii, a także opis dorobku socjologii juwentologicznej, czyli w dużej mierze interdyscyplinarnego obszaru nauk o młodzieży. Można tu przytoczyć m.in. koncepcje autodefinicyjne młodzieży, konfliktu ról i zadań rozwojowych, model wyłaniającej się dorosłości, formowania tożsamości, przesunięcia socjalizacyjnego czy też globalnej nastolatyzacji, gniazdownictwa, układów promocyjnych, aktywności antycypacyjnej. Wśród autorów poruszających zagadnienia można tu wymienić takich przedstawicieli, jak: Hartmut M. Griese, Erik H. Erikson, Jeffrey Arnett, Daniel Levinson, Hans Merckens, Dagmar Bergs-Winkels, Robert Havighurst, Margaret Mead oraz Małgorzata Oleniacz, Krzysztof Kosela,

Barbara Fatyga, Janusz Mariański, Maria Sroczyńska, Ewa Wysocka, Marian Niezgoda, Marian Filipiak, Zbyszko Melosik, Krystyna Szafraniec i Ewa Wysocka.

W ostatnim fragmencie części teoretycznej przeprowadzam studium połączenia pomysłów teoretycznych z zakresu strukturyzacji i juwentologii. Przybliżam zagadnienie subkultur i pokoleń, ponadto wyjaśniam genezę i ewolucję struktur juwentologicznych. Odwołuję się do koncepcji kreowania statusu społecznego w strukturach rówieśniczych – przeważnie w środowisku szkolnym, zwracam też uwagę na segregacyjną i zarazem selekcyjną rolę placówek oświatowych. Opieram swój wywód na dokonaniach takich autorów, jak: Calvin W. Gordon, Ronald C. Corwin, Mitch Prinstein, Francesco C. Billari, Nicole Heikel, Aart C. Liebroer, Talcott Parsons, Rachel A. Gordon oraz Anna Dworzecka, Aleksander Zandecki, Piotr Kotej, Tomasz Stachyra, Roman Dołata i Olga Woźniak.

W części metodologicznej przybliżam warunki przeprowadzenia badań ilościowych wykorzystujących technikę sondażu i narzędzie elektronicznego kwestionariusza ankiety. Opisuję realizację własnych badań terenowych, a także charakterystykę społeczno-demograficzną próby badawczej N = 1409 uczniów warszawskich szkół średnich, jaką udało się pozyskać na potrzeby niniejszego *surveyu*.

Trzy ostatnie rozdziały – składające się na część empiryczną – są przybliżeniem wskazań i wypowiedzi uczestników badania wraz z autorskim komentarzem do prezentowanych danych (przeważnie zgrupowanych w tabelach kontyngencji, z dodatkiem odpowiednich obliczeń statystycznych). Przedstawiono tu odniesienia badanych do fenomenu struktur społecznych oraz stratyfikacji, omówiono ich społeczne pochodzenie oraz aspiracje, a także zapytano o kwestie światopoglądowe. Następnie zwrócono uwagę na cechy istotnie wpływające na budowanie swojego statusu w zbiorowościach rówieśniczych, osobisty stosunek do tych kryteriów popularności i wpływu, sposoby kreacji wizerunku klasowego a także rangowanie zarówno jednostek, jak i zbiorowości występujących w najbliższym otoczeniu szkolnym. Finalnie zobrazowano przynależność badanych do tworzących się proto-struktur społecznych (czyli właśnie tych rówieśniczych, młodzieżowych) w tym także do subkultur i pokoleń, ale też do zbiorowości nowopowstałych i charakterystycznych dla czasu badań – np. osób atrakcyjnych fizycznie (ale też charakterologicznie), przeciętniaków albo izolowanych, będących w zasadzie na uboczu młodzieżowych skupień.

Czytelnicy po lekturze niniejszej publikacji uzyskują zatem wiedzę na temat przynależności warszawskiej młodzieży szkolnej do określonych zbiorów (np. klas, warstw, ale też subkultur, generacji). Praca odwołuje się również do wielu przedmiotowych opinii wyrażanych przeważnie w Internecie oraz zobrazowanych w specyficznym młodzieżowym

języku. Analiza ilościowych danych badawczych rozbudowana została o tabele kontyngencji i wykresy wizualizujące uzyskane wyniki.

Geneza prac nad monografią sięga lata 2021 r., kiedy to zacząłem tworzyć wstępne założenie teoretyczne usytuowane w interdyscyplinarnym obszarze struktur społecznych i juwentologii, a następnie przystąpiłem do pogłębionej kwerendy bibliotecznej i ostatecznej konceptualizacji. Prace te trwały w sumie dwa lata. W 2023 r. zaprojektowałem część metodologiczną, a 2024 r. zacząłem realizować autorskie badania socjologiczne będące podstawą do analizy danych uzyskanych w ankietach (etap terenowy kontynuowałem od lutego do grudnia 2024 r.).

Zrealizowane cele | Rozpoczynając proces twórczy dotyczący tworzenia monografii założyłem sobie realizację kilku celów, które finalnie złożyły się na konkret w postaci wydania oryginalnego i w pełni samodzielnego dzieła naukowego (bez wsparcia jakichkolwiek narzędzi sztucznej inteligencji – AI).

[1] Kompletując etap konceptualizacji zwróciłem szczególną uwagę na kwerendę literatury przedmiotu – odwołałem się do interdyscyplinarnego dorobku teoretycznego, jak również tego opartego na badaniach zastanych, zarówno z dziedziny struktur społecznych, jak też juwentologii – korzystałem z prac napisanych w języku polskim, jak również w języku angielskim, ponadto ze źródeł statystyki publicznej oraz danych oświatowych. Efektem takiego podejścia jest zasób literatury liczący łącznie ponad 400 pozycji bibliograficznych.

[2] Opracowałem metodologiczny i logistyczny schemat badań terenowych (operat losowego wyboru miejsc badawczych, formalne zgody dyrekcji szkół na udział uczniów w badaniu, wymagane dokumenty z rejestrów sądowych dopuszczające do kontaktów z młodzieżą niepełnoletnią, zaprojektowanie narzędzia badawczego);

[3] Samodzielnie wykonałem całość czynności badawczych w wylosowanych placówkach szkolnych – nie angażowałem ankierów, koderów lub jakichkolwiek podmiotów zewnętrznych. Dzięki temu udało się praktycznie wyeliminowanie pośredników w procesie badawczym, a ja tym samym uzyskałem pełną kontrolę nad ich przebiegiem.

[4] Samodzielnie opracowałem dane statystyczne według pakietu IBM SPSS *Statistics* (*Statistical Package for the Social Sciences*) – w wersji *Predictive Solutions Imago Pro* udostępnianego na licencji UKSW. Nie angażowałem koderów lub pomocy specjalistów od baz danych, jedynie konsultowałem niektóre kwestie statystyczne z metodologami i praktykami operującymi wspomnianym programem w codziennej pracy analitycznej. Posiadam także bazę danych „surowych”, czyli responsów badawczych uzyskanych w trakcie prowadzenia *surveyu*.

[5] Sporządziłem komentarz badawczy do uzyskanych wyników badań, opracowałem 93 tabele kontyngencji oraz 27 wykresów, odwołałem się także do wcześniej opracowanej warstwy teoretycznej.

[6] W końcowym etapie pracy redakcyjnej miałem decydujący głos w sprawach związanych z projektem graficznym okładki mojej pracy, układem typograficznym i pozostałymi elementami edycyjnymi (tabele, wykresy, prezentacja narzędzia badawczego w układzie kwestionariusza online).

Uzyskane wyniki w analizie badawczej | Odnosząc się do zaprezentowanych w pracy odniesień teoretycznych, a także danych uzyskanych z badań terenowych, można stwierdzić, że uczestniczący w *surveyu* uczniowie warszawskich szkół średnich prezentują w swoich wskazaniach następujące postawy:

[1] Są jedynie częściowo zainteresowani zagadnieniami uwarstwienia (stratyfikacji). Odpowiedzi wprost o zainteresowanie tą tematyką rozłożyły się niemal po połowie („tak” – 48,8%, „nie” – 51,2%), natomiast dopowiedzenia do tego głównego, pierwszego pytania były widoczne także wśród znajomości lektur szkolnych akcentujących tematykę struktur i uwarstwienia (aż 43,7% badanych nie czytało jeszcze tych prac). Kontrapunktem do tych stwierdzeń może być odniesienie młodzieży do współczesnej twórczości – tym razem muzycznej – odwołującej się do zagadnień strukturalnych. Utwór rapera MATY zatytułowany *Patointeligencja* zna i pozytywnie ocenia 42,0% respondentów, a tylko dla 15,8% był on nieznan;

[2] W nieco ponad połowie przypadków wyrażają potrzebę awansu społecznego (51,1%), czyli chcą mieć wyższy status od swoich rodziców – głównie ze względów materialnych ale i prestiżowych – widać to także w odmiennych od rodzicielskich prac aspiracjach zawodowych. Badani wybierają te zawody, które oprócz prestiżu generują też znacznie większe od średnich przychody lub są perspektywiczne (zawody prawnicze, służby, własna duża działalność gospodarcza). Raczej nie widzą siebie w zawodach wykonywanych obecnie przez rodziców czy opiekunów. Zaskoczeniem jest tutaj niska popularność pracy korporacyjnej, tak przecież dziś rozpowszechnionej;

[3] Najczęściej i jednocześnie najbardziej zdecydowanie wskazywali na dobre relacje, przyjaźń, miłość (81,7%) oraz na samorozwój, kształcenie się, trening (58,3%). Kapitały traktowane w kategorii zasobów (przede wszystkim majątku) znalazły się na trzecim miejscu według skali wskazań (43,9%), a zatem wybierano je w sposób zdecydowany prawie dwukrotnie rzadziej, niż wartości relacyjne. Z drugiej strony nie są to wartości wybierane

pierwszorzędnie, ale znów też cieszą się pewną estymą, nie są wymieniane jako ostatnie. Potwierdzają to wypowiedzi respondentów nt. pewnych stwierdzeń odnoszących się do uwarstwienia – respondenci odrzucają te osoby, które okazują wyższość i sami też nie wywyższają się w kontaktach z innymi, przy okazji rzadko zwracając uwagę na status społeczny poznawanych ludzi. Kwestie światopoglądowe również mają tutaj znaczenie – większość badanych pragmatycznie określiła je jako liberalne bądź centrowe, z mniejszym wyborem opcji lewicowych czy konserwatywnych;

[4] W budowaniu swojego statusu ankietowani polegają przede wszystkim na atrakcyjności charakterologicznej, talentach i uzdolnieniach oraz wiedzy i wykształceniu. Atrakcyjność fizyczna znalazła się dopiero na czwartym miejscu w kolejności wyborów. Natomiast pieniądze i inne dobra materialne dopiero na siódmym. Z drugiej strony uroda (atrakcyjność fizyczna) była tym, czego najbardziej zazdroszczą swoim rówieśnikom ankietowani. Badani starają się najczęściej wprowadzać dobrą atmosferę, nie sprawiać problemów wychowawczych i uczyć się na miarę swoich możliwości, podejmując także różnego rodzaju trening w wybranych dziedzinach. Znacznie mniej osób wskazało tutaj na podkreślanie swojej osoby i autopromocję w social mediach (choć wyżej znalazło się promowanie swoich hobby i zainteresowań).

[5] Poczucie sprawczości, silną osobowość i wiarę we własne możliwości badana próba zachowuje raczej dla siebie, niekoniecznie wykorzystując te cechy jako bazę do obejmowania pozycji liderów. Młodzi ludzie w zdecydowanej większości nie chcą zmieniać swojego położenia strukturalnego, co też koresponduje z wcześniejszymi wskazaniem odwołującym się do zasadniczego braku przemocy wobec nich. Dodatkowo nie jest ona wyzwolona przez ulokowanie w strukturze na niskich pozycjach – zasadnicza większość indagowanych nie wskazuje na siebie jako *outsiderów*, sytuują się najczęściej „pośrodku”;

[6] Zazwyczaj nie wyrażają chęci zmiany statusu, czują się usatysfakcjonowani taką rangą, którą aktualnie są obdarzani przez swoje najbliższe środowisko rówieśnicze, co nie przeszkadza w planowaniu przyszłości w nieco lepszym zawodzie niż rodzice i podwyższaniu swojej rangi, ale dopiero za jakiś czas;

[7] Raczej nie wiążą się z subkulturami, ale pewną popularnością cieszą się środowiska kibicowskie. Badani rzeczywiście raczej nie odznaczali się gremialną przynależnością do subkultur, ale za to prawie co dziesiąty z nich (9,7%) współtworzył środowisko kibicowskie, szczególnie byli to sympatycy klubów piłkarskich, czyli w polskich warunkach najlepiej zorganizowane zbiorowości związane z zachowaniami zbiorowymi;

[8] Najwięcej młodzieży wybrało „uśrednione” statusy przeciętniaków, zauważalnie mniej natomiast afiliowało się do tych zbiorowości, które wyróżniają się urodą (zarówno szkolne piękności, jak i przystojniacy – „chady” i „ciacha”) czy osiągamy w nauce („kujony”). Sporo osób przypisało się do sportowców, ale – jak już wiadomo z opisów przedstawionych w części empirycznej – większość z nich traktuje treningi nie przez pryzmat rywalizacji sportowej, a fizycznego wzmocnienia i nabrania większej pewności w relacjach.

Jeśli chodzi o wskaźniki statystyczne, to najczęściej istotne zależności wskazywano w kontekście płci badanych, kategorii szkoły, dzielnicy szkoły i sytuacji materialnej swojej rodziny. Mniej istotne okazywały się takie zmienne, jak wykształcenie obojga rodziców, kwestie transcendentne (wyznanie religijne oraz stosunek do wiary i praktyk religijnych) oraz wiek i oddział klas. Najmniej istotne były rodzaj szkoły i miejsce pochodzenia. Widać zatem, że w opiniach i postawach młodzieży warto zwracać uwagę na jej płeć oraz to, w jakim typie placówki pobiera naukę (liceum ogólnokształcące, technikum bądź szkoła branżowa). Te charakterystyki powiązane są z kolei z wyborem szkoły ulokowanej w konkretnej dzielnicy, jak też z sytuacją materialną. Okazało się zatem, że właśnie sytuacja materialna odgrywa pewną rolę w rówieśniczym (auto)uwarstwieniu, gdyż jest pewną bazą wpływającą chociażby na wybór ścieżki kształcenia – konkretny typ szkoły ulokowany w określonej dzielnicy. Z kolei przeglądając kompleksowo zastosowane modele statystyczne regresji logistycznej można zauważyć raczej niskie wskaźniki wynikłe z tego typu analiz. Zatem ich interpretacja (szczególnie ta dotycząca siły związku między zmiennymi) jest ostrożna, a modele regresji rzeczywiście można traktować jako pewne uzupełnienie do podstawowych danych przedstawionych w tabelach krzyżowych.

Wpływ na dyscyplinę | Zestawiając niniejszą pracę z już wydanymi pozycjami na temat procesów strukturyzacyjnych na pewno trzeba zauważyć, że niektóre wątki, motywy i typologie powtarzają się (np. te dotyczące selekcyjnej roli szkół, a szczególnie odmienności wskazań uczniów liceów ogólnokształcących i szkół branżowych), a inne mogą stanowić pewną nowość, zwłaszcza w wypadku prób nazywania współczesnych segmentów uczniowskiej struktury społecznej, czyli właśnie dążeń do tytułowej konkretyzacji. Zaprezentowane na kartach pracy nazewnictwo (np. „chady”, szkolne miss, incele, itp.) ma charakter raczej poglądowy, niż oficjalnie przyjęty, należy go traktować w kategorii pewnych poszukiwań, a nie ostatecznych rezultatów. Wiadomo też, że tego typu przyporządkowania zawsze wiążą się z pewną arbitralnością, jednak były one efektem studiowania literatury przedmiotu, jak też prób podejmowanych wcześniej przez innych badaczy.

Rzut oka na inne, zrealizowane wcześniej badania młodzieży – i dane w nich zebrane – świadczy też o pewnej stabilności wskazań respondentów odnośnie ważnych dla nich obszarów. Przykładowo może to być wysoka aprobata wartości związanych z dobrymi relacjami u uczniów szkół ponadpodstawowych. Wskazywano w tych analizach przede wszystkim szczęśliwe życie rodzinne, prawdziwą przyjaźń i odwzajemnioną miłość. Mniejszym zainteresowaniem cieszyły się natomiast: kariera zawodowa, pieniądze (zamożność) i sława. W ogóle można powiedzieć, że preferencje aksjologiczne młodzieży ogniskują się współcześnie głównie wokół potrzeby pozostawania w bliskich związkach osobowych z innymi. Dopiero na kolejnych pozycjach znalazły się wartości materialno-hedonistyczne, takie jak wsparcie materialne, kapitał czy majątek.

Niniejsza praca jest zatem z jednej strony kontynuacją podjętych już dyskusji na interdyscyplinarnym polu socjologii i juwentologii, a jednocześnie wnosi do dyscypliny nowe akcenty poznawcze, takie jak np. te dotyczące nazewnictwa poszczególnych części młodzieżowych struktur, świadomości klasowej i stratyfikacyjnej uczniów warszawskich szkół średnich w 2024 r. Wszystkie te elementy powodują, że praca stanowi po części nowe spojrzenie na obszar badawczy skupiający się na procesach strukturyzacji młodzieży i tworzenia przez nią pewnych – specyficznych dla siebie – układów stratyfikacyjnych.

Podsumowanie | Patrząc przekrojowo, w prezentowanej monografii udało się zrealizować założone przeze mnie cele merytoryczne, co uwidoczniło chociażby w dwóch pozytywnych recenzjach wydawniczych, a także konkluzyjności całości dociekań – zarówno na gruncie faktograficznym, jak również w analizach statystycznych. Zatem przedstawione do oceny osiągnięcie naukowe może być głosem w dyskusji środowiska socjologicznego (ale także pedagogicznego, filozoficznego czy ekonomicznego) w Polsce i stanowić o trwałym wkładzie w badania nad współczesną młodzieżą. Ponadto w polskim piśmiennictwie socjologicznym jest to pierwsza praca opisująca problematykę młodzieżowej auto-strukturyzacji w odniesieniu do konkretnej próby badawczej – warszawskich uczniów szkół średnich.

INNE OSIĄGNIĘCIA NAUKOWE ZALICZANE DO DOROBKU HABILITANTA

Oprócz wskazanego powyżej głównego osiągnięcia naukowego, jakim jest rozprawa habilitacyjna, jestem autorem ponad stu innych tekstów naukowych, które publikuję

nieprzerwanie od piętnastu już lat – dokładnie od 2011 r.¹. Moje inspiracje w twórczości naukowej wynikają przede wszystkim z uczestnictwa w zespołach badawczych Katedry Socjologii Religii oraz Polskiego Pomiaru Postaw i Wartości (PPPiW), których kierownikiem od lat jest mój promotor pracy magisterskiej oraz pracy doktorskiej – ks. prof. dr hab. Sławomir H. Zaręba. Trzecim ważnym gremium wpływającym na moją ścieżkę publikacyjną jest kolegium redakcyjne „Uniwersyteckiego Czasopisma Socjologicznego / Academic Journal of Sociology”, w którym przez pierwsze lata pełniłem funkcję sekretarza kolegium redakcyjnego (2014-2020), a obecnie jestem zastępcą redaktora naczelnego, a także autorem i współautorem kilkunastu numerów tematycznych tego periodyku.

Inne inspiracje wynikają przede wszystkim z zainteresowania określonymi obszarami problemowymi socjologii, które ukształtowały się zarówno na studiach magisterskich, jak i doktoranckich, a także są pewnym połączeniem pracy zawodowej z moim prywatnym hobby, jakim jest kolekcjonowanie płyt z muzyką popularną i refleksja nad tym typem twórczości. W następnej części autoreferatu postaram się omówić wszystkie zaakcentowane tutaj ścieżki.

Swoją drogę w świecie akademickim rozpocząłem w październiku 2005 r., stając się studentem kierunku socjologia na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, który stał się dla mnie prawdziwą *Alma Mater*. Zawdzięczam temu środowisku ukształtowanie jako zawodowego socjologa, badacza, wykładowcę, ale też eksperta i przede wszystkim człowieka ciekawego zagadnień naukowych, które domagają się przedstawienia i opisanie. Wybór tego, a nie innego kierunku studiów, związany był też z moją edukacją w szkole średniej, gdyż uczęszczałem w tym czasie do klasy o profilu humanistycznym, z wiodącymi przedmiotami – historią, wiedzą o społeczeństwie i językiem polskim. Wychowawcą mojej klasy był dr Grzegorz Radomski – człowiek łączący pracę pedagogiczną w moim sierpeckim liceum ogólnokształcącym z pracą akademicką na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. Obecnie mój dawny wychowawca jest już profesorem – w 2021 r. postanowieniem Prezydenta RP otrzymał nominację na tytuł profesora nauk społecznych.

Już na studiach podjąłem współpracę z ks. prof. dr hab. Sławomirem H. Zarębą. Początkowo uczęszczałem na zajęcia prowadzone przez Księdza Profesora (mikro- i makrostruktury społeczne, stratyfikacja społeczna), następnie zaangażowałem się jako ankieter

---

¹ Aktualizowany ciągle zbiór wszystkich publikacji naukowych zamieszczony jest w moim profilu w repozytorium elektronicznym Bazy Wiedzy UKSW – źródło online: <https://bazawiedzy.uksw.edu.pl/info/author/UKSW-17535?r=publication&tab=publications&title=Profil%2Bosoby%2B%25E2%2580%2593%2BMarcin%2BChocz%25C5%2584ski%2B%25E2%2580%2593%2BUniwersytet%2BKardyna%25C5%2582a%2BStefana%2BWyszy%25C5%2584skiego%2Bw%2BWarszawie&lang=pl&pn=1> Ponadto znajdują się tam adnotacje o projektach naukowych w których jestem zaangażowany.

w prowadzone przez Instytut Statystyki Kościoła Katolickiego (ISKK SAC) ogólnopolskie badania religii i religijności w parafiach Diecezji Radomskiej (m.in. Opoczno, Przysucha), które Ksiądz Profesor Zaręba przygotowywał z zespołem Instytutu pod kierunkiem ks. prof. dra hab. Witolda Zdaniewicza. Naturalną kolejną rzeczą był wybór Księdza Profesora Zaręby na promotora mojej pracy magisterskiej zatytułowanej *Wartości i normy religii katolickiej a postawy polskiej młodzieży w latach 2003-2008* (ss. 110), którą obroniłem w 2010 r.

Następnie podjąłem studia podyplomowe na kierunku pedagogika na Wydziale Administracji i Nauk Społecznych Politechniki Warszawskiej (2010-2012). Dyplom ukończenia studiów podyplomowych i zarazem uprawnienia do prowadzenia zajęć dydaktycznych w szkolnictwie publicznym uzyskałem w 2012 r. po obronie pracy dyplomowej pt. *Koncepcja wychowania Floriana Znanieckiego a współczesna myśl pałdocentryczna w pedagogice* sporządzonej na seminarium dyplomowym doc. dra Mieczysława Sawickiego.

Jednocześnie w 2011 r. pracowałem jako stażysta w Departamencie Postępowań Uchodźczych w Urzędzie Do Spraw Cudzoziemców, gdzie zajmowałem się tłumaczeniami aplikacyjnymi z języka angielskiego, współtworzyłem projekty, decyzje i postanowienia, prowadziłem korespondencję w ramach współpracy z krajowymi i międzynarodowymi instytucjami zajmującymi się tematyką repatriacyjną oraz uchodźczą. Uczestniczyłem także jako obserwator w postępowaniach o nadanie statusu uchodźcy. Wykonywałem również inne prace biurowe w dziedzinie bieżącej obsługi administracyjnej. Nabyte doświadczenie okazało się istotne w dziedzinie mikrosocjologii oraz relacji interpersonalnych z przedstawicielami innych kultur oraz narodów.

Wypracowane w praktyce kompetencje i umiejętności ułatwiły mi podjęcie decyzji o kontynuowaniu nauki akademickiej i podjęciu studiów doktoranckich z socjologii, które zrealizowałem w latach 2012-2016 na moim macierzystym Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Również na tym etapie moim promotorem został ks. prof. dr hab. Sławomir H. Zaręba. Podczas trwania studiów opublikowałem kilkanaście tekstów naukowych (w tym podręcznik akademicki² oraz pracę zbiorową pod moją współredakcją naukową³), zaliczyłem wszystkie wymagane programem zajęcia, praktyki dydaktyczne oraz podejmowałem się prowadzenia pierwszych zajęć zleconych w ramach umów cywilnoprawnych. Podjęte studia podyplomowe z pedagogiki ukierunkowały moją pierwszą

---

² S.H. Zaręba, M. Choczyński (2014), *Od klasycznej do współczesnej myśli socjologicznej. Skrypt dla doktorantów*, Wydawnictwo Naukowe UKSW, Warszawa, ss. 125.

³ S.H. Zaręba, M. Choczyński (2013), (red.), *Konsumując coolturę. Europejska Noc Muzeów w Warszawie 2013*, Wydawnictwo KONTRAST, seria: PPPiW, Warszawa, ss. 212.

aktywność publikacyjną właśnie na interdyscyplinarny obszar socjologii wychowania⁴. Ponadto już wtedy zacząłem publikować teksty związane z działalnością zespołu badawczego i jego aktywnościami na polu terenowym⁵. Pozostałe teksty nawiązywały do profilu tematycznego Katedry Socjologii Religii, do której byłem przypisany jako doktorant⁶. Zaangażowałem się także w organizację dużych wydarzeń naukowych, jakimi były np. ogólnopolska konferencja Sekcji Socjologii Religii Polskiego Towarzystwa Socjologicznego (PTS)⁷, Ogólnopolski Kongres Miast i Obszarów Rustykalnych⁸ czy też I Kongres Polskiego Towarzystwa Ewaluacyjnego⁹.

Prowadzenie zajęć z ochrony własności intelektualnej spowodowało konieczność dokończenia się z tego zakresu prawnictwa. W latach 2014-2015 uczęszczałem na podyplomowe studia z zakresu ochrony własności intelektualnej prowadzone przez Uniwersytecki Ośrodek Transferu Technologii i Wydział Prawa i Administracji na Uniwersytecie Warszawskim. Uzyskany dyplom ukończenia tych studiów (2015) pozwala mi na pełny i nieskrępowany przekaz wiedzy z tej dziedziny wiedzy.

Podczas trwania studiów III stopnia zostałem zaangażowany na stanowisko pracownika administracyjnego – sekretarza Instytutu Socjologii. Wykonywana na ½ etatu praca pozwoliła mi jeszcze lepiej zrozumieć specyfikę pracy jednostki akademickiej – szczególnie w kontekście opracowywania planów zajęć, prowadzenia dokumentacji i archiwizacji procesów dydaktycznych oraz naukowych, współpracy z otoczeniem Instytutu, jak i z innymi jednostkami uniwersyteckimi, prowadzenia stron internetowych i protokołowania ważnych zebrań, rad i posiedzeń.

W 2016 r. obroniłem pracę doktorską opartą na studium teoretyczno-empirycznym sporządzonym na podstawie badań własnych – wywiadów ze starszymi mieszkańcami

---

⁴ M. Choczyński (2012), *Wychowanie pąjdocentryczne a realizacja ról społecznych*, „Forum Pedagogiczne” 2012, nr 2/4, s. 209-238; M. Choczyński (2013), *Elementy społecznego charakteru wychowania w pedagogice waldorfskiej*, „Seminare. Poszukiwania naukowe” 2013, t. 33, s. 165-178.

⁵ S.H. Zaręba, M. Choczyński (2013), *Młodzież wobec katastrofy smoleńskiej*, [w:] S.H. Zaręba (red.), *Warszawa: bunt i ucieczka w wielkim mieście. Światopogląd i style życia młodych warszawiaków*, seria: PPPiW, Wydawnictwo KONTRAST, Warszawa, s. 105-133; S.H. Zaręba, M. Choczyński (2013), *Postawy bydgoszczan wobec ekonomizacji religii i religijności*, [w:] S.H. Zaręba, R. Wiśniewski, T. Marcysiak (red.), *Spoleczna dusza Bydgoszczy. Ludzie i instytucje*, seria: PPPiW, Wydawnictwo KONTRAST, Warszawa, s. 67-106.

⁶ M. Choczyński (2013), *Idee katolicyzmu wobec wartości demokratycznych*, [w:] H. Mielicka-Pawłowska (red.), *Religijne wymiary życia społecznego*, Wydawnictwo Panzet, UJK, Kielce, s. 96-113; M. Choczyński (2015), *Informacyjna i duszpasterska rola parafii*, [w:] S.H. Zaręba, A. Wysocki (red.), *Socjologia życia parafialnego: wspólnota i instytucja. Archidiecezja Warszawska w badaniach Polskiego Pomiaru Postaw i Wartości*, seria PPPiW, Wydawnictwo Archidiecezji Warszawskiej, Warszawa, s. 122-156.

⁷ *Między głównym nurtem a pograniczami badań socjologii religii. Spory teoretyczne i metodologiczne* – Warszawa 26-27.05.2015.

⁸ *Samorządność – Wspólnota – Rozwój. I Ogólnopolski Kongres Miast i Obszarów Rustykalnych. 25 lat samorządności w Polsce* – Warszawa 23.04.2015.

⁹ *I Ogólnopolski Kongres Ewaluacji. Integracja. Dialog. Rozwój* – Warszawa 20-21.10.2015.

Warszawy i ich postaw dotyczących mniejszości żydowskiej. Cztery lata później ukazała się monografia dokumentująca warstwę teoretyczną, przebieg i rezultaty badania¹⁰. Można powiedzieć, że jest to teoretyczno-empiryczne studium naukowe odnoszące się do wspomnień starszych mieszkańców Warszawy odnośnie ich żydowskich znajomych, sąsiadów, ale także ogólnych typów i wizerunków żydowskich. Teoretyczną podstawą pracy była perspektywa tzw. rozszerzonej analizy dyskursu, oparta głównie na piśmiennictwie m.in. Teuna A. van Dijka, Ruth Wodak oraz Doroty Rancew-Sikory, Anny Duszak, Marka Czyżewskiego i Andrzeja Piotrowskiego. Poszczególne elementy wyróżnione w analizie dyskursu, takie jak chociażby kontekstualizacje, sposoby argumentacji wypowiedzi, opis „gęsty”, teksty „nieostre”, znaczenia i toposy (semioza), ustrukturyzowanie, osobowa deiksa – czy też odniesienia referencyjne – są analizowane w kontekście poszczególnych wypowiedzi uczestników badania, które przeprowadziłem samodzielnie na próbie badawczej 32 rozmówców (badanie jakościowe z zastosowaniem scenariusza wywiadu częściowo ustrukturyzowanego).

W wyniku analizy badawczej wyodrębniłem w każdej wypowiedzi cechy charakterystyczne dyskursu, sposoby komunikowania etykiet i wizerunków żydowskich obecne w polszczyźnie użytkowej. W toku trwania wywiadów rozmówcy zaprezentowali niezwykle ciekawe, indeksykalne, nasycone własną biografią narracje, odwołując się przy tym do swoich unikalnych przeżyć oraz bogatych w znaczenia doświadczeń życiowych. Omnibusowość scenariusza wywiadu pozwoliła na wyodrębnienie kilku płaszczyzn żydowskich wizerunków, np. tych jednostkowych, ale i bardziej ogólnych, indywidualnych, ale także stypizowanych, odnoszących się do wielu odniesień: obszarów religijności, światopoglądu, domniemyanych wpływów czy też kulturowego dziedzictwa.

Prezentowane przez rozmówców wypowiedzi są bardzo złożone i nie można *a priori* nadać im stereotypowych czy uprzedzonych charakterystyk. Etykiety prezentowane przez uczestników badania są bardzo bogate pod względem znaczeniowym, pojawia się tam cały wachlarz postaw – od stanowisk aprobujących rolę Żydów w polskiej historii czy też osobista sympatia do tej nacji, postawy neutralne i zdystansowane oraz nieliczne wyrażenia niechęci. Jedną z cech pracy jest ukazanie odmienności dwóch źródeł wiedzy o Żydach: kontaktów osobistych i wysnuwanych bezpośrednio z nich opinii oraz nabytych typizacji, pochodzących od innych ludzi, z folkloru, otoczenia społecznego. Udało się zatem zgromadzić bardzo „żywe” doświadczenia językowe, co pozwoliło na uchwycenie istoty dyskursu ludzi starszych wobec

---

¹⁰ M. Choczyński (2020), *Postawy wobec Żydów wyrażone w narracjach warszawskich seniorów. Studium socjologicznej analizy dyskursu*, Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych (TAiWPN) UNIVERSITAS, Kraków, ss. 404.

diaspory żydowskiej. Ponadto w pracy znajduje się wiele wątków biograficznych badanych, co oddaje chociażby język, wymowa i charakterystyka przekazu zawartego w wypowiedziach.

Warto zaznaczyć, że zaprezentowane wypowiedzi rozmówców są dokumentalnym zapisem odchodzącego już pokolenia (większość uczestników wywiadów w momencie ich przeprowadzenia charakteryzowała się zaawansowanym wiekiem – 80-90 lat). Można więc potraktować te relacje jako dokumenty życia społecznego, będące socjologiczną kliszą, która „uchwyciła” realny wymiar kontaktów między Polakami a Żydami i wzajemne uwarunkowania takich praktyk społecznych.

Po obronie pracy doktorskiej i podjęciu pracy etatowej adiunkta na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie (od 2016 r.) przystąpiłem do wykonywania moich obowiązków naukowych, dydaktycznych oraz organizacyjnych. Część z nich wynikała z kontynuacji tego, co realizowałem już podczas studiów doktoranckich, a inne pojawiały się z bieżącej inspiracji i obserwacji dynamiki świata społecznego, którą starałem się w swoich tekstach uchwycić.

PODEJMOWANA TEMATYKA PRAC NAUKOWYCH

Przyglądając się całości mojego dorobku naukowego można wskazać kilka obszarów, na gruncie których dokonuję autorskiego opisu. Prace te mają charakter mieszany – zazwyczaj są to teksty o profilu teoretyczno-empirycznym. Warto podkreślić, że podejmowanie przeze mnie analizy badawczej wynika często z pomysłów nad którymi rozmyślam przez dłuższy okres czasu, podczas którego zbieram materiały w kwerendzie literatury przedmiotu, a później doprecyzowuję konkretny temat. Niekiedy także pewne pomysły publikacyjne wynikają z ponownej interpretacji jakiegoś problemu badawczego. Warto także podkreślić, że zainteresowania poznawcze zazębiają się i wynikają wzajemnie z siebie, co widać najlepiej w odniesieniu do mojego głównego osiągnięcia naukowego – łączącego wątki zarówno strukturalne, jak i młodzieżowe. Podczas prac nad pojedynczymi tekstami z tych obu zakresów tematycznych wyklarował mi się ostateczny koncept autorskiego ujęcia *Konkretyzacji młodzieżowej strukturyzacji społecznej w warszawskich szkołach średnich*.

Dotychczasowe obszary socjologii, którymi zajmuję się w swojej działalności publikacyjnej, można zatem wykazać następująco:

Struktury i zmiana społeczna | Jest to tematyka najbardziej dla mnie ciekawa, odkrywczą i stanowiącą dla mnie najbardziej cenny obszar badawczy. Wśród napisanych tekstów na pewno

wymienić trzeba artykuł odwołujący się do gwałtownej zmiany społecznej skutkującej załamaniem się tradycyjnych struktur społecznych w Kambodży w latach 70. XX w., w którym podjąłem się dociekań dotyczących rewolucji i jej przebiegu, a także przywołałem propozycję teoretyczną delegitymizacji strukturalnej¹¹. Samym tematem rządów Czerwonych Khmerów zainteresowałem się już wieku nastoletnim, ale dopiero po kilku latach praktykowania publikacyjnego byłem w stanie sporządzić odpowiedni komentarz socjologiczny do tej konkretnej sytuacji historycznej. Innym artykułem był tekst współautorski komentujący sprzeczności i niespójności występujące w współczesnych społeczeństwach o płynnych co do zasady strukturach, systemach i więziach społecznych funkcjonujących w coraz bardziej rozmytych ramach kulturowych¹².

Kolejnym zagadnieniem, w którym poszukiwałem zależności strukturalnych, jak również przejawów zmian społecznych, była interdyscyplinarna płaszczyzna fantastyki socjologicznej, łącząca socjologię z literaturą¹³. W ramach tego typu zainteresowań szczególną uwagę poświęciłem zagadnieniu „cybernetycznego modelarstwa społecznego”, które jest przejawem konstruowania wyobrazonego przez twórców fantastyki socjologicznej świata społecznego – z charakterystycznymi strukturami, regułami stratyfikacji, dystansami i podziałem kapitałów¹⁴. Oba przytoczone tu teksty są owocami wystąpień konferencyjnych – w tym pierwszy z nich wygłosiłem na XVIII Zjeździe Socjologicznym. W ramach tego obszaru tematycznego sporządziłem także dwa artykuły recenzyjne na temat książek opisujących tzw. fandom¹⁵ oraz będących zbiorem nowych opowieści z zakresu gatunkowego *social science fiction*¹⁶.

---

¹¹ M. Choczyński (2019), *Delegitymizacja strukturalna i genocyd w pragmatyce totalnej rewolucji społecznej. Przykład anihilacji społeczeństwa Demokratycznej Kampuczy*, „Przegląd Socjologiczny” 2019, t. 68, nr 3, s. 123-155.

¹² M. Choczyński, A. Ksionek-Durukan, A. Rozalska (2017), *Contradiction and inconsistency of the liquid modernity in terms of the culture*, „Uniwersyteckie Czasopismo Socjologiczne / Academic Journal of Sociology” 2017, nr 19, z. 2, s. 39-47.

¹³ M. Choczyński (2023), *Jak zachęcić studentów socjologii do antycypacji społecznej i prognostyki *societas futura*? Udział fantastyki socjologicznej w dydaktyce akademickiej*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 2023, t. 85, nr 2/2023, s. 253-267.

¹⁴ M. Choczyński (2024), *Cybernetyczne modelarstwo społeczeństwa przyszłości w perspektywie narzędzia sztucznej inteligencji. ChatGPT a fantastyka i prognostyka socjologiczna*, [w:] A. Wysocki (red.), *Sztuczna inteligencja. Szanse i zagrożenia. Aspekty społeczne i etyczne*, Wydawnictwo Naukowe UKSW, Warszawa, s. 261-285.

¹⁵ M. Choczyński (2023), *Łukasz Kaszkowiak, Społeczny świat polskiego fandomu fantastycznego*, Wydawnictwo Naukowe Katedra, Gdańsk 2020, ss. 267, „Uniwersyteckie Czasopismo Socjologiczne / Academic Journal of Sociology” 2023, nr 31, z. 1, s. 71-75.

¹⁶ M. Choczyński (2023), *Rec.: Daniel Odiya (red.), UTOPAY. Przyszłość wystawia rachunek. Antologia opowiadań futurystycznych*, Wydawnictwo HARDE, Warszawa 2022, s. 574, „Zeszyty Naukowe KUL” 2023, t. 66, nr 2 (262), s. 149-152.

Złożoność różnic strukturalno-statusowych (ale też etnicznych, wyznaniowych, płciowych) między Ukraińskimi uchodźczyniami wojennymi a polskimi księżmi katolickimi starałem się opisać w opracowaniu, w którym posiłkowałem się ramą pojęciową wypracowaną w dorobku socjologicznym Ervinga Goffmana¹⁷. Był to zarazem tekst uzupełniający do okoliczności badania terenowego, jakie przeprowadziłem w ramach zespołu badawczego PPPiW. Można zatem powiedzieć, że prezentowane tutaj teksty są poszukiwaniem strukturalnej istoty społeczeństwa, w tym charakterystycznych ujęć, niuansów i dyskusji jaka towarzyszy socjologom praktycznie od początku powstania ich dyscypliny.

Z zagadnieniami strukturalnymi wiążą się także studia nad działalnością ruchów społecznych jako agentów zmiany systemowej – odniosłem się do tego zagadnienia publikując swój głos na temat działalności ruchu Falun Gong, który podlega represjom w Chińskiej Republice Ludowej¹⁸. Z kolei w kontekście przypadającej w 2018 r. rocznicy ustanowienia Światowego Dnia Pokoju napisałem tekst odnoszący się do systemowego ujęcia społeczeństwa funkcjonującego w warunkach ładu społecznego¹⁹.

Socjologia wychowania i badania polskiej młodzieży | Drugim nurtem socjologicznym, który wzbudził moją ciekawość poznawczą, była od samego początku socjologia wychowania – w jej klasycznym rozumieniu, jako urabianie osoby wychowanka²⁰. Tematyka ta była obecna w moim piśmiennictwie już podczas studiów doktoranckich (o czym wspomniałem wcześniej, w artykułach opisujących wybrane składowe modeli pedagogiki pajdocentrycznej i pedagogiki waldorfskiej), ponadto zainteresowanie systemami pedagogicznymi i ich wpływem na społeczeństwo towarzyszy mi również w obecnym czasie, czego wyrazem może być chociażby tekst odnoszący się do poszukiwań elementów socjologii w pedagogice i beletrystyce Janusza Korczaka²¹.

---

¹⁷ M. Choczyński (2023), *Socjologia spotkania z ukraińskimi kobietami w pallotyńskim azylu. Goffmanowskie inspiracje*, [w:] S.H. Zaręba, M. Mejzner, M. Kawińska (red.), *Kobieta w obliczu wojny. Portret socjologiczny mieszkanki Pallotyńskiego Centrum „Przyszłość dla Ukrainy” w Ołtarzewie k. Warszawy*, seria: PPPiW, Wydawnictwo Naukowe UKSW, Warszawa, s. 63-82.

¹⁸ M. Choczyński (2018), *Podmiotowość a kontestacja. Dynamika ruchu Falun Gong*, [w:] M. Kowalewski, M. Rakusa-Suszczewski, A. Rozalska (red.), *W świecie protestu. Idee i narzędzia współczesnych ruchów społecznych*, Warszawskie Wydawnictwo Socjologiczne, Warszawa, s. 187-206.

¹⁹ M. Choczyński (2018), *Pokój i ład społeczny a funkcjonalność systemowa społeczeństwa*, [w:] A. Wysocki (red.), *Drogi do pokoju. W 50-tą rocznicę Światowego Dnia Pokoju*, Wydawnictwo Naukowe UKSW, Warszawa, s. 197-223.

²⁰ M. Choczyński (2011), *Wychowanie jako proces społeczny w teorii Floriana Znanieckiego*, „Uniwersyteckie Czasopismo Socjologiczne / Academic Journal of Sociology” 2011, nr 6, s. 95-106.

²¹ M. Choczyński (2020), *Accentuating the role of the upbringing society in Korczak's pedagogy*, „Acta Universitatis Lodzianis. Folia Sociologica” 2020, nr 73, s. 127-147.

Oprócz tego ujęcia teoretycznego wiele tekstów z mojego dorobku naukowego poświęconych jest empirycznemu opisowi charakteru postaw młodzieżowych, ich opinii i poglądów, które badałem jako uczestnik kilku procesów badawczych. Można tu wymienić chociażby zainteresowania i stosunek do uzyskiwanych ocen szkolnych²² (dane z ogólnopolskiego badania uczniów i studentów *Młodość a wartości 2017*), kwestie poszukiwania sensu życia, pielęgnowania relacji i projektowania planów życiowych²³ (dane z ogólnopolskiego badania *Młodość akademicka o rodzinie i religii*, przeprowadzonego w szczytowym czasie pandemii Covid-19), czy też próby określenia swoich przyszłych wartości zawodowych²⁴ (dane z badania dotyczącego kształcenia studentów kierunków prawniczych).

Wiele cennych informacji uzyskałem z danych dotyczących postaw i poglądów młodych Polaków zamieszkujących na dawnych terenach Rzeczypospolitej, a obecnie Białorusi²⁵ oraz Litwy²⁶ podczas opracowania wyników badań przeprowadzanych we współpracy z Fundacją „Młode Kresy”. Celem tych badań, adresowanych do młodzieży posiadającej Kartę Polaka lub polskie pochodzenie, była diagnoza świadomości narodowej, stosunku do polskich organizacji, jak również stopnia przynależności do polskiej kultury i języka. Analizowanie specyfiki młodzieżowych wyborów utwierdziło mnie w przekonaniu, że właśnie ta kategoria społeczna ma bardzo duży potencjał empiryczny, którego poznawanie jest tak ciekawe właśnie przez permanentną zmienność i tym samym wywoływanie fermentu w strukturach. Młodość jest w tych uwarunkowaniach strukturalnych właśnie głównym agentem zmian.

Religia i religijność | Praktycznie od początku mojego zaangażowania w pracę naukową byłem wprowadzany przez mojego promotora – ks. prof. dra hab. Sławomira H. Zarębę – w zagadnienia socjo-religijne, które stanowiły także główny motyw działalności badawczej mojej

---

²² M. Choczyński, A. Rozalska (2018), *Autodeklaracje zainteresowań i postępów w nauce młodzieży akademickiej – dynamika zjawiska*, [w:] S.H. Zaręba, M. Zarzecki (red.), *Między konstrukcją a dekonstrukcją uniwersum znaczeń. Badania religijności młodzieży akademickiej w latach 1988-1998-2005-2017*, Warszawskie Wydawnictwo Socjologiczne, Warszawa, s. 303-320.

²³ K. Ukłańska, O.A. Kotowska-Wójcik, M. Choczyński (2020), *Wolność wyboru czy przymus zwyczaju?*, tom 3: *Młodość akademicka w dobie pandemii o sensie życia, relacjach i planach życiowych*, seria: PPPiW, Wydawnictwo RYS, Poznań, ss. 138.

²⁴ M. Choczyński (2020), *Dymensje osobowości studentów prawa w preferencjach i artykulacjach wartości zawodowych*, [w:] M. Michalski, B.H. Olszewski, A. Syryt, S.H. Zaręba, M. Zarzecki (red.), *Między normatywnym a pragmatycznym modelem kształcenia prawników we współczesnej Polsce*, seria: *Przeciwdziałanie przyczynom przestępczości*, B. Szmulik (red.), Wydawnictwo Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości, Warszawa, s. 113-138.

²⁵ M. Choczyński (2021), *Funkcjonowanie i istota polskich organizacji na Białorusi w opiniach respondentów – rola inicjatyw lokalnych*, [w:] A. Wysocki (red.), *Aspiracje i dylematy młodych Polaków na Białorusi*, Wydawnictwo RYS, Poznań, s. 55-91.

²⁶ M. Choczyński (2022), *Inicjatywność polskich organizacji na Litwie*, [w:] A. Wysocki (red.), *Aspiracje i dylematy młodych Polaków na Litwie*, Wydawnictwo RYS, Poznań, s. 65-93.

macierzystej Katedry Socjologii Religii. Była to dla mnie dobra szkoła pisarstwa naukowego, gdyż polska socjologia religii jest obszarem tematycznym bardzo rozbudowanym zarówno w kwestiach teoretycznych, jak również w publikacjach postbadawczych – empirycznych. Jeszcze jako doktorant publikowałem więc teksty odnoszące się do podejmowanych w naszym zespole badań²⁷ – tego typu wypowiedzi formułowałem także w późniejszym czasie, również korzystając z owoców wypracowanych projektów o różnym sprofilowaniu, np. odnoszących się do kwestii etosowych²⁸ czy także religijności środowisk emigracyjnych²⁹. Oprócz tego, starałem się także zabierać głos w dyskusji teoretycznej nt. chociażby wpływowej amerykańskiej sekty religijnej³⁰ systemowego ujęcia kryzysu wiary³¹, selektywności współczesnych praktyk religijnych³² oraz ich charakterystyki w odniesieniu do osób wiekowo zaawansowanych³³.

Ważnym obszarem publikacyjnym empirycznych badań nad religią są publikowane wspólnie ze Sławomirem H. Zarębą raporty badawcze, które zamieszczamy w znaczących czasopismach naukowych, takich jak „Collectanea Theologica”³⁴. Dzięki temu efekty naszych badań mogą zostać rozpowszechnione wśród innych środowisk naukowych (np. teologów, religioznawców czy też duszpasterzy i zakonników poszukujących inspiracji również w źródłach socjologicznych).

---

²⁷ S.H. Zaręba, M. Choczyński (2015), *Socjoreligijny wizerunek odbiorców kultury*, [w:] S.H. Zaręba, R. Wiśniewski (red.), *Cooltura instant. Europejska Noc Muzeów w Warszawie 2014*, seria PPPiW, Wydawnictwo KONTRAST, Warszawa, s. 95-126.

²⁸ M. Choczyński (2016), *Normy religijne w etosie zawodowym polskich przetwórców żywności*, [w:] A. Wysocki, M. Zarzecki (red.), *Etos polskich przetwórców żywności*, Wydawnictwo Naukowe UKSW, Warszawa, s. 71-84.

²⁹ M. Choczyński (2022), *Postawy Polonii francuskiej wobec wiary i praktyk religijnych w kontekście badań pilotażowych środowiska emigracyjnego*, „Studia Polonijne” 2022, t. 43, s. 29-61.

³⁰ M. Choczyński (2016), *Eksplikacja eklektycznej formy religijności na przykładzie scjentologii*, [w:] S.H. Zaręba, I. Borowik (red.), *Tradycja i innowacja w polu refleksji socjologii religii*, Wydawnictwo KONTRAST, Warszawa, s. 261-276.

³¹ M. Choczyński (2018), *An institutional crisis of faith. The breakdown of systemic autopoiesis of the Catholic Church in the face of new spirituality*, „Przegląd Religioznawczy – The Religious Studies Review” 2018, nr 4 (270), s. 15-28.

³² M. Choczyński (2016), *Selektywność dominantą religijności w społeczeństwie po-nowoczesnym*, [w:] I. Borowik, A. Górny, W. Świątkiewicz (red.), *Globalny i lokalny wymiar religii. Polska w kontekście europejskim*, Zakład Wydawniczy Nomos, Kraków, s. 162-175.

³³ M. Choczyński (2018), *Religijność senioralna w kontekście dobrostanu społecznego*, [w:] I. Borowik, S. Grotowska, P. Stawiński (red.), *Religia wobec wyzwań współczesności z perspektywy nauk społecznych*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa, s. 19-35.

³⁴ S.H. Zaręba, M. Choczyński (2020), *Rodzina i religia w czasie pandemii. Raport z ogólnopolskich badań socjologicznych PPPiW wśród młodzieży akademickiej w 2020 roku*, „Collectanea Theologica” 2020, t. 90, nr 4, s. 157-172; S.H. Zaręba, M. Choczyński (2021), *Warszawiacy w zwierciadle analiz socjologicznych PPPiW. Raport z badań wirtualizacji środowiska wielkomiejskiego w czasie pandemii 2021*, „Collectanea Theologica” 2021, t. 91, nr 4, s. 195-211; S.H. Zaręba, M. Choczyński (2024), *Intensywna nocna kultura miasta a blaknąca religijność? Sprawozdanie z badania PPPiW dotyczącego warszawskiej edycji Europejskiej Nocy Muzeów 2023*, Biuletyn Socjologii Religii (79), „Collectanea Theologica” 2024, t. 94, nr 2, s. 203-215.

Pewnym „ukoronowaniem” mojej aktywności publikacyjnej w obszarze socjologii religii były prace redakcyjne nad pozycją wydaną przez renomowane zagraniczne wydawnictwo naukowe Routledge / Taylor & Francis³⁵. Treść tej pracy była owocem międzynarodowej konferencji naukowej, którą zorganizowaliśmy na UKSW w 2019 r.³⁶. Byłem główną osobą koordynującą wszystkie prace redakcyjne, a także łącznikiem między pozostałymi redaktorami i autorami a wydawcą. W pracy tej byłem również współautorem wstępu³⁷ oraz autorem oryginalnego opracowania przybliżającego czytelnikowi angielskiemu charakterystykę działalności sekty religijnej Świadków Jehowy w Polsce³⁸.

Badania uczestnictwa w kulturze | Angażując się w prace pracowni badawczej PPPiW zajmłem się kwestiami uczestnictwa w kulturze, które były tematem cyklicznych edycji badań warszawskich edycji Europejskich Nocy Muzeów. Zajmowałem się zagadnieniami klimatu tego wydarzenia kulturalnego³⁹, rekonstruowałem wypowiedzi uczestników badania nocną kulturę Warszawy⁴⁰, zastanawiałem się nad powrotem do realnego uczestnictwa w kulturze po pandemii koronawirusa⁴¹, pisałem o kwestiach oceny organizacji tego wydarzenia⁴², analizowałem odniesienia do specyficznie polskich wartości kulturowych⁴³ oraz dociekałem

---

³⁵ S.H. Zaręba, M. Sroczyńska, R. Cipriani, M. Choczyński, W. Klimski (2022), (red.), *Metamorphoses of religion and spirituality in Central and Eastern Europe*, Routledge / Taylor & Francis, London – New York, ss. 278.

³⁶ Międzynarodowa Konferencja Naukowa Instytutu Socjologii UKSW oraz Sekcji Socjologii Religii PTS pod honorowym patronatem International Study of Religion in Eastern and Central Europe Association (ISORECEA) pt. *Metamorphoses of religion and spirituality* – Warszawa 23.05.2019.

³⁷ S.H. Zaręba, M. Sroczyńska, R. Cipriani, M. Choczyński, W. Klimski (2022), *Transmutation of spiritual and religious mentality: introduction*, [w:] S.H. Zaręba, M. Sroczyńska, R. Cipriani, M. Choczyński, W. Klimski (red.), *Metamorphoses of religion and spirituality in Central and Eastern Europe*, Routledge / Taylor & Francis, London – New York, s. 1-14.

³⁸ M. Choczyński (2022), *The attitude towards Jehovah's Witnesses in Poland in the light of innovation and religious selectivity*, [w:] S.H. Zaręba, M. Sroczyńska, R. Cipriani, M. Choczyński, W. Klimski (red.), *Metamorphoses of religion and spirituality in Central and Eastern Europe*, Routledge / Taylor & Francis, London – New York, s. 202-216.

³⁹ M. Choczyński (2013), *Nocne spotkania z warszawską kulturą. Klimat Nocy Muzeów 2013*, [w:] S.H. Zaręba, M. Choczyński (red.), *Konsumując coolturę. Europejska Noc Muzeów w Warszawie 2013*, seria: PPPiW, Wydawnictwo KONTRAST, Warszawa, s. 95-144; S.H. Zaręba, M. Choczyński (2013), *Warszawa jako metropolia i centrum kultury*, „Uniwersyteckie Czasopismo Socjologiczne / Academic Journal of Sociology” 2013, nr 8, s. 41-53.

⁴⁰ M. Choczyński (2015), *Socjolingwistyczny obraz kultury miasta*, [w:] S.H. Zaręba, R. Wiśniewski (red.), *Cooltura instant. Europejska Noc Muzeów w Warszawie 2014*, seria: PPPiW, Wydawnictwo KONTRAST, Warszawa, s. 127-171.

⁴¹ S.H. Zaręba, J. Wróblewska-Skrzek, M. Choczyński (2024), *Powrót do przeszłości? Nostalgia za zbiorowym uczestnictwem w nocnej kulturze*, [w:] S.H. Zaręba, J. Wróblewska-Skrzek, M. Choczyński (red.), *Powrót do cooltury nocą. Europejska Noc Muzeów w Warszawie 2018 i 2023*, Wydawnictwo Naukowe UKSW, Warszawa, s. 7-30.

⁴² M. Choczyński (2017), *Identyfikacja tożsamościowa uczestników ENM 2016 w aspekcie instytucjonalizacji i organizacji kultury*, [w:] A. Linek, S.H. Zaręba (red.), *Mozaika coolturałna. Europejska Noc Muzeów w Warszawie 2016*, seria: PPPiW, Wydawnictwo KONTRAST, Warszawa, s. 59-76.

⁴³ M. Choczyński (2024), *Duma, obojętność i uprzedzenie wobec polskości oraz opinie o formach wyrazu w kulturze i sztuce miejskiej przestrzeni publicznej*, [w:] S.H. Zaręba, J. Wróblewska-Skrzek, M. Choczyński (red.),

jakie są motywacje odwiedzania innych miejsc, niż warszawskie muzea⁴⁴. Warto tutaj zaznaczyć, że byłem współredaktorem dwóch prac zbiorowych pod redakcją naukową wchodzących w skład serii wydawniczej PPPiW – pierwszej, przytoczonej już wcześniej i zatytułowanej *Konsumując coolturę. Europejska Noc Muzeów w Warszawie 2013* (jeszcze jako doktorant, wraz z Sławomirem H. Zarębą) oraz ostatniej, będącej pewnym podsumowaniem zarówno edycji z 2023 r., jak i wcześniejszej – z 2018 r.⁴⁵.

Metodologia badań socjologicznych | Nigdy nie podjąłbym zagadnień metodologicznych, gdybym nie został członkiem zespołów badawczych Katedry Socjologii Religii i PPPiW. Uczestnictwo w tych gremiach otworzyło mój warsztat na wiele ciekawych obserwacji zza kulis przygotowywania procesów badawczych, np. towarzyszących (pobocznych) funkcji wywiadu socjologicznego⁴⁶, roli i znaczenia ankietów⁴⁷, koncepcji łączenia podejść metodologicznych w badaniu pewnych kategorii wiekowych⁴⁸ czy też charakterystyki badań pilotażowych⁴⁹. W 2025 r. złożyłem ponadto tekst do czasopisma „Dyskursy Młodych Andragogów”, w którym zastanawiałem się nad wzrastającą liczbą badań pośrednich w socjologii⁵⁰. Warto tutaj zaznaczyć, że socjologia teoretyczna uzupełniona właśnie o dociekania empiryczne zaowocować może nieoczywistymi poszukiwaniami w problematyce metodologicznej, czego doświadczyłem chociażby w konstruowaniu moich własnych prac terenowych zarówno w odniesieniu do dysertacji doktorskiej, jak też studium habilitacyjnego.

Powrót do cooltury nocą. Europejska Noc Muzeów w Warszawie 2018 i 2023, Wydawnictwo Naukowe UKSW, Warszawa, s. 109-146.

⁴⁴ M. Choczyński (2018), *Uczestnictwo w kulturze miejsc trudno dostępnych. O pożytkach poznawczych zwiedzania urzędów centralnych i ambasad*, [w:] M. Kawińska, S.H. Zaręba (red.), *Cooltura nocą. Europejska Noc Muzeów w Warszawie 2018*, seria: PPPiW, Warszawskie Wydawnictwo Socjologiczne, Warszawa, s. 75-97.

⁴⁵ S.H. Zaręba, J. Wróblewska-Skrzek, M. Choczyński (2024), (red.), *Powrót do cooltury nocą. Europejska Noc Muzeów w Warszawie 2018 i 2023*, Wydawnictwo Naukowe UKSW, Warszawa, ss. 217.

⁴⁶ M. Choczyński (2018), *Quasi-terapeutyczna funkcja wywiadu częściowo ustrukturyzowanego w odniesieniu do badań własnych. Rola i znaczenie dobrej relacji w wywiadzie socjologicznym*, „Przegląd Socjologii Jakościowej / Qualitative Sociology Review” 2018, t. 14, nr 4, s. 150-170.

⁴⁷ M. Choczyński (2024), *Ankieterzy w akcji. Na tropie poszukiwań satysfakcjonującego responsu badawczego*, [w:] S.H. Zaręba, J. Wróblewska-Skrzek, M. Choczyński (red.), *Powrót do cooltury nocą. Europejska Noc Muzeów w Warszawie 2018 i 2023*, Wydawnictwo Naukowe UKSW, Warszawa, s. 161-200.

⁴⁸ M. Choczyński (2022), *Zastosowanie dyskursywnych wywiadów i historii życia (autobiografii) w metodologii badań religijności senioralnej*, „Studia Humanistyczne AGH” 2022, t. 21/3, s. 45-60.

⁴⁹ M. Choczyński, A. Wysocki (2021), *A case study of a conventional pilot on researching the transmission of national culture in the environment of Polish parishes in France*, „Journal of Modern Science” 2021, nr 1, vol. 46, s. 123-141.

⁵⁰ Artykuł zatytułowany *Socjologiczne badania pośrednie w praktyce naukowej młodych andragogów uniwersyteckich. Metodologiczna specyfika i zastosowanie w kontekście własnych doświadczeń dydaktycznych i zespołowych* został pozytywnie oceniony przez recenzentów i ukaże się w drugiej połowie 2026 r.

Socjologia pracy | Można powiedzieć, że kategoria ludzkiej pracy jest niezwykle nasycona społecznymi odniesieniami – ze względu na rolę zajęć zawodowych w konstruowaniu codzienności współczesnego człowieka i pozyskiwania przez niego kapitałów na drodze zbiorowego uznania. Praca w ujęciu socjologicznym jest zatem dla mnie pewnym realnym wyobrażeniem właśnie opisywanych już elementów struktur społecznych, które są zbudowane zawsze z konkretnych statusów i ról zawodowych nadbudowanych przez symbolikę i znaczenie określonych profesji. Dlatego też tej tematyce poświęcam kilka swoich tekstów, wśród nich można wyróżnić te nawiązujące z jednej strony do wciąż aktualnego zjawiska prekaryzacji pracy najemnej⁵¹, przemian na rynku pracy wywołanych przez pandemię koronawirusa⁵², roli i znaczenia konkretnych kategorii na rynku pracy (np. seniorów⁵³, kobiet⁵⁴) jak również zagadnień kształtowania się etosu pracowniczego wybranych profesji⁵⁵ czy też płciowego ujęcia podziału pracy w czasach współczesnych⁵⁶. Na 2026 r. planowane jest także wydanie mojego tekstu dotyczącego zagadnienia cyber-prekariatu⁵⁷. Uzupełnieniem analiz tego obszaru jest także artykuł recenzyjny pracy popularnonaukowej, która demaskuje ideologie pracy⁵⁸.

---

⁵¹ M. Choczyński (2019), *Niepokój relacyjny i niepewność strukturalna w warunkach anomijnego prekariatu*, [w:] M. Rakusa-Suszczewski, M. Luty-Michalak, A. Rozalska, B.H. Olszewski (red.), *Niepokój społeczny: wyobrażenia i problemy*, Warszawa: Wydawnictwo Socjologiczne, Warszawa, s. 195-209.

⁵² M. Choczyński (2021), *Edukacja i praca warszawiaków – pomiędzy stacjonarnością a wirtualizacją*, [w:] S.H. Zaręba, J. Wróblewska-Skrzek (red.), *Między światem realnym a wirtualnym. Mieszkańcy Warszawy w czasie pandemii*, seria: PPPiW, Wydawnictwo RYS, Poznań, s. 57-91.

⁵³ M. Choczyński (2020), *Seniorzy we współczesnej społeczności pracowniczej – pomiędzy ageizmem a autorytetem*, [w:] M.H. Herudzińska, B. Post (red.), *Znane i nieznanne oblicza starości jako obszar wyzwań dla społeczeństw XXI wieku (III edycja)*, Oficyna Wydawnicza Politechniki Rzeszowskiej, Rzeszów, s. 149-159.

⁵⁴ M. Choczyński, A. Rozalska (2021), *Komplementarność płci w wybranych kategoriach zawodowych. Analiza badań PPPiW dotyczących przedsiębiorców, urzędników i pielęgniarek/pielęgniarzy*, [w:] M. Kawińska, O.A. Kotowska-Wójcik (red.), *(Nie)równość płci w sferze publicznej / Gender (in)equality in the public sphere*, Wydawnictwo CeDeWu, Warszawa, s. 115-141.

⁵⁵ M. Choczyński, (2014), *Religijne ujęcie ekonomii w etosie przedsiębiorcy*, [w:] S.H. Zaręba, M. Zarzecki (red.), *Etyka katolicka a duch kapitalizmu. Etos polskich przedsiębiorców w badaniach Polskiego Pomiaru Postaw i Wartości*, seria: PPPiW, Wydawnictwo KONTRAST, Warszawa, s. 263-275; M. Choczyński (2015), *Kształtowanie etosu pracy w perspektywie katolickiej nauki społecznej*, [w:] S.H. Zaręba, A. Wysocki (red.), *Przedsiębiorczość i obywatelskość w perspektywie katolickiej nauki społecznej*, Wydawnictwo Naukowe UKSW, Warszawa, s. 189-213; M. Choczyński (2017), *Pielęgniarstwo. Między etosem powinnościowym a zawodem zaufania publicznego*, [w:] J. Łodzińska, S.H. Zaręba, M. Zarzecki (red.), *Powołanie jako imperatyw zawodowy. Etos polskich pielęgniarek w badaniach socjologicznych*, seria: PPPiW, Wydawnictwo KONTRAST, Warszawa, s. 169-181.

⁵⁶ M. Choczyński (2018), *Aksjologiczny wymiar postaw środowiska zawodów prawniczych w odniesieniu do społecznych, religijnych oraz bioetycznych kwestii we współczesnej debacie publicznej*, [w:] A. Syryt, S.H. Zaręba, M. Zarzecki (red.), *Prawo jako zawód i powołanie. Deontologia i etos zawodowy polskich prawników w badaniach socjologicznych*, seria: PPPiW, Warszawa: Wydawnictwo Socjologiczne, Warszawa, s. 69-97.

⁵⁷ M. Choczyński (2015), *Płeć/gender a ponowoczesny podział pracy*, [w:] A. Wołk, A. Potasińska (red.), *Nierówności społeczne we współczesnym świecie*, Wydawnictwo Naukowe UKSW, Warszawa, s. 159-179.

⁵⁸ Opracowanie ma zostać wydane w pracy zbiorowej pod redakcją naukową Agnieszki Zduniak, która będzie owocem obrad konferencji naukowej *Zagrożenia w cyberprzestrzeni: człowiek wobec niewidzialnych wymiarów technologii*, która odbyła się w Warszawie 14 stycznia 2026 r.

⁵⁹ M. Choczyński (2025), *Zofia Smełka-Leszczyńska, Cześć pracy. O kulturze zap***dolu*, Wydawnictwo Krytyki Politycznej, Warszawa 2024, ss. 247, „Uniwersyteckie Czasopismo Socjologiczne / Academic Journal of Sociology” 2025, nr 36, z. 2, s. 87-91.

Socjologia muzyki | Jak już wspomniałem, skupienie na socjologicznym komentarzu muzycznym jest dla mnie przedłużeniem prywatnych zainteresowań. Jako entuzjasta słuchania wielu rodzajów muzyki popularnej i jednocześnie gromadzenia jej na fizycznych nośnikach, chciałem nawiązać do posiadanej przeze mnie wiedzy w tekstach naukowych. Pierwszym efektem tej aktywności był udział w organizacji tematycznej konferencji naukowej, a następnie wydanie zbiorowej pracy pod moją współredakcją⁵⁹. W niniejszej pracy dodałem swoją część do wstępu (napisanego wspólnie z Agatą Rozalską i Katarzyną Drzewek) – dyskusji stanowisk teoretycznych nad współczesną rolą muzyki w społeczeństwie⁶⁰ – a także zdecydowałem się zamieścić tekst odwołujący się do znawstwa wybranego gatunku muzycznego i jego komentarzy odnośnie ważnych kwestii⁶¹.

Ważnym dla mnie tekstem – nad którego konceptualizacją zastanawiałem się w sumie kilka lat – jest artykuł wiążący polską muzykę dyskotekową z czasem przemian ustrojowych w naszym społeczeństwie w latach 90. XX w.⁶². Będąc naocznym świadkiem tego czasu, a także pamiętając całą otoczkę, jaka towarzyszyła nurtowi *disco polo*, odniosłem się do unikalnych okoliczności czasowych krzepnięcia transformacji i związania ich z teorią socjologii figuracyjnej zaproponowanej przez niemieckiego socjologa Norberta Eliasa.

Ostatnim jak na razie przejawem moich teoretycznych rozważań nad społeczną rolą muzyki jest artykuł poświęcony przeobrażeniom funkcji nośników muzycznych⁶³. Tekst ten odnosi się również do zagadnień prawa autorskiego, a w szczególności istoty medium na którym ulotne dzieło kultury duchowej materializuje się i staje rzeczą (kopią dla klienta) w rozumieniu prawa cywilnego. Uzupełnieniem podejmowanych zagadnień jest również mój

---

⁵⁹ M. Choczyński, A. Rozalska, K. Drzewek (2018), (red.), *Socjologia muzyki w Polsce. Pęknięcia i kontynuacje*, Warszawskie Wydawnictwo Socjologiczne, Warszawa, ss. 262.

⁶⁰ M. Choczyński, A. Rozalska, K. Drzewek (2018), *Homo musicus w audiosferze. Wprowadzenie do kontinuum teoretyczno-empirycznego polskiej socjologii muzyki*, [w:] M. Choczyński, A. Rozalska, K. Drzewek (red.), *Socjologia muzyki w Polsce. Pęknięcia i kontynuacje*, Warszawskie Wydawnictwo Socjologiczne, Warszawa, s. 7-31.

⁶¹ M. Choczyński (2018), *Problematyka społeczno-kulturowa w dyskotece. Refleksje i komentarze w ejtisowej muzyce synth-pop i disco*, [w:] M. Choczyński, A. Rozalska, K. Drzewek (red.), *Socjologia muzyki w Polsce. Pęknięcia i kontynuacje*, Warszawskie Wydawnictwo Socjologiczne, Warszawa, s. 167-192.

⁶² M. Choczyński (2020), *Figuracja disco polo: ilustracja muzyczna polskiej transformacji*, „Kultura i Społeczeństwo” 2020, t. 64, nr 4, s. 73-96.

⁶³ M. Choczyński (2025), *Kombinacje nośnika. Pomiedzy zanikiem a wzbogaceniem przekazu treści kulturowych. Przyczynek do dyskusji o współczesnym i przyszłym znaczeniu corpus mechanicum*, „Kultura Współczesna. Teoria, Interpretacja, Praktyka”, nr 2(132)/2025, s. 199-211.

artykuł recenzyjny omawiający książkę zawierającą odwołania do muzycznych komentarzy o kwestiach geopolitycznych⁶⁴.

Historia i rozwój polskiej socjologii akademickiej | Zagadnieniem, które odkryłem podczas wielogodzinnego przebywania w bibliotekach, jest historia zarówno samej socjologii jako specyficznej dyscypliny naukowej, ale też losy ludzi, którzy ją w polskich warunkach tworzyli i rozwijali. Obcując ze starymi publikacjami zapoznawałem się z dawnymi konceptami badawczymi, które wydawały mi się bardzo ciekawe i nieodkryte współcześnie, dlatego postanowiłem kilka kwestii z przeszłości przybliżyć obecnemu środowisku. Taki charakter ma m.in. studium dotyczące dawnych – archaicznych już z perspektywy dzisiejszej – pojęć socjologicznych, które stanowiły obraz dawnej polszczyzny⁶⁵. Chciałem także dołożyć swój wkład w historię środowiska socjologicznego, które kształtowało się na mojej macierzystej uczelni – jeszcze w czasach Akademii Teologii Katolickiej – i był silnie związane ze współpracą badaczy z Lublina i Warszawy⁶⁶.

W gronie pracowników Instytutu Nauk Socjologicznych UKSW spotkałem również bardzo inspirujące osoby, którym poświęciłem dwa teksty wspomnieniowe. Wiele zawdzięczam zarówno prof. dr. hab. Andrzejowi Ochockiemu⁶⁷, jak również śp. ks. prof. dr. hab. Jarosławowi Koralowi⁶⁸, stąd też decyzja o sporządzeniu opracowań syntezyujących zarówno ich dorobek, jak i postawę. Były to osoby, które jako student poznałem na zajęciach dydaktycznych, a kiedy rozpocząłem pracę jako młodszy pracownik naukowy zaczęły traktować mnie po partnersku, dając wiele cennych rad i wskazówek, co bardzo sobie cenię.

Oprócz tych sprofilowanych tematycznie tekstów sporządzałem jeszcze te dotyczące innych obszarów współczesnej refleksji socjologicznej, np. odwołujące się do perspektywy

---

⁶⁴ M. Choczyński (2021), *Recenzja książki Jarosława Macały „Tylko ziemia się nie zmienia”*. *Wyobrażenia geopolityczne w polskiej muzyce popularnej po 1989 roku*, „Miscellanea Anthropologica et Sociologica” 2021, t. 22, nr 2-3, s. 149-155.

⁶⁵ M. Choczyński (2021), *Gospodarstwo, spoidło i podścielisko społeczne jako oryginalne i częściowo zapomniane pojęcia polskiej socjologii. Twórcze dziedzictwo czy epistemologiczne archaizmy poznawcze?*, „Societas / Communitas” 2021, nr 1 (31), s. 283-302.

⁶⁶ M. Choczyński (2020), *Lubelsko-warszawska szkoła socjologii religii. Rozważania na temat ciągłości myśli naukowej na ATK i UKSW*, „Roczniki Historii Socjologii” 2020, vol. 11, s. 55-66.

⁶⁷ M. Choczyński (2021), *Misja demografa wyrażona w dążeniu do orientacji prospołecznej i godnościowej jako główne założenie w twórczości naukowej Profesora Andrzeja Ochockiego*, [w:] O.A. Kotowska-Wójcik, M. Luty-Michalak, J. Wróblewska-Skrzek, B.H. Olszewski (red.), *Gaudium et spes – powinność współczesnego człowieka. Księga dedykowana Profesorowi Andrzejowi Ochockiemu*, Wydawnictwo RYS, Poznań, s. 43-53.

⁶⁸ M. Choczyński (2021), *Bezrobocie jako troska społeczna i sprzeniewierzenie godności człowieka pracy w piśmiennictwie naukowym śp. księdza profesora Jarosława Korala*, [w:] P. Zawada (red.), *Człowiek współczesny. Księga pamiątkowa poświęcona życiu i działalności naukowej ks. prof. Jarosława Korala*, Oficyna Wydawnicza Politechniki Rzeszowskiej, Rzeszów, s. 13-25.

płciowej w zmaganiach sportowych⁶⁹ (wspólnie z Agatą Rozalską), będące komentarzem do współczesnych form dydaktyki akademickiej⁷⁰ czy też opisujące przemocowe relacje społeczne⁷¹, jak również możliwości reakcji na tego typu patologię⁷².

W trakcie budowania swojego dorobku publikacyjnego starałem się sporządzać wszystkie odmiany tekstów naukowych (zarówno zwartych: monografii, redakcji prac zbiorowych i numerów tematycznych czasopism, ale także rozproszonych: artykułów, opracowań, raportów, sprawozdań czy też artykułów recenzyjnych). Przekrój przez te typy tekstów pozwolił mi na nabycie doświadczenia i specjalizację w tego typu formach wypowiedzi.

Starałem się także zachować konsekwencję w tematycznym doborze opisywanej problematyki, co finalnie zaowocowało takim a nie innym pomysłem koncepcyjnym na pracę habilitacyjną, w której połączyłem dotychczasowe zainteresowanie i wynikające z nich rezultaty, czyli formy publikacyjne. Oczywiście tworzyłem też projekty z innych obszarów, które finalnie wzbogaciły mój dorobek o nieco inne odniesienia, pozwalając zachować niezbędny balans i konieczność nieco bardziej panoramicznego obrazu zagadnień socjologicznych, niż tylko ograniczonych do jednego obszaru.

5. Informacja o wykazywaniu się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

Gromadząc na przestrzeni lat swoje doświadczenie naukowe – w tym głównie powiększający się zasób treści publikacyjnych – podejmowałem współpracę z innymi ośrodkami akademickimi. Będąc od 2012 r. członkiem Polskiego Towarzystwa Socjologicznego (PTS) angażowałem się uczestnictwo w konferencje naukowe corocznie

---

⁶⁹ M. Choczyński, A. Rozalska A. (2018), *Kobieca partycypacja w sporcie. Wyzwania dla androcentrycznej perspektywy rywalizacji sportowej*, [w:] O.A. Kotowska-Wójcik, M. Luty-Michalak (red.), *Czas kobiet – perspektywa socjologiczna*, Warszawskie Wydawnictwo Socjologiczne, Warszawa, s. 131-147.

⁷⁰ M. Choczyński (2022), *Stacjonarność i mobilność. Transformacje dydaktyki akademickiej w dobie współczesnych uwarunkowań (post)pandemicznych*, „Refleksje. Zachodniopomorski Dwumiesięcznik Oświatowy” 2022, nr 5, s. 13-23.

⁷¹ M. Choczyński (2016), *Gradacja rodzinnych zachowań agresywnych i przemocowych w opiniach respondentów*, [w:] R. Wiśniewski, S.H. Zaręba, M. Zarzecki (red.), *W kierunku „kultury bez przemocy”. Diagnoza i przeciwdziałanie przemocy w Dzielnicy Bielany m.st. Warszawy*, seria: PPPiW, Warszawskie Wydawnictwo Socjologiczne, Warszawa, s. 197-222.

⁷² M. Choczyński (2023), *Antyprzemocowa sprawczość instytucjonalna w opiniach funkcjonariuszy i pracowników innych podmiotów wspierających osoby doświadczające przemocy*, [w:] M. Markocka, B.H. Olszewski, J. Wróblewska-Skrzek (red.), *(Nie)widzialna strona przemocy domowej. Zjawisko przemocy w percepcji mieszkańców dzielnicy Bielany m.st. Warszawy*, Wydawnictwo RYS, Poznań, s. 189-202.

organizowane przez Sekcję Socjologii Religii⁷³, w tym także uczestniczyłem jako organizator w ich odbywaniu na mojej macierzystej uczelni (np. konferencje Sekcji organizowane na UKSW w 2015, 2019 oraz 2021 r.). Ułatwiło mi to nawiązywanie kontaktów z innymi badaczami, a także otworzyło drogę do zaangażowania się w te wydarzenia, które odbywały się murach innych uczelni, a dotyczyły np. kwestii senioralnych i starzejącego się społeczeństwa polskiego⁷⁴.

Uwzględniając moje publikacje z zakresu socjologii wychowania, a szczególnie tekst dotyczący społecznych wymiarów pedagogiki waldorfskiej, zostałem siedem lat temu zaproszony do udziału (jako prelegent) w międzynarodowej konferencji naukowej Instytutu Stosowanych Nauk Społecznych UW z okazji obchodów 100-lecia pedagogiki waldorfskiej na świecie pt. „Wychowanie do strachu czy wychowanie do wolności?”, gdzie wygłosiłem w dniu 17 maja 2019 r. referat zatytułowany *Elementy socjologicznej refleksji nad wychowaniem w pedagogice waldorfskiej oraz korczakowskiej*.

Rosnąca rozpoznawalność w środowisku socjologicznym zaowocowała również podjęciem współpracy recenzentkiej z punktowanym czasopismem „Journal of Modern Science” wydawanym przez Akademię Nauk Stosowanych WSGE im. A. De Gasperi w Józefowie (100 pkt., poz. 30943 w wykazie MEiN z dnia 05.01.2024 r.). Do obecnej chwili sporządziłem na potrzeby wydawnicze tego czasopisma trzynaście recenzji nadesłanych do redakcji artykułów naukowych. Recenzowanie w standardzie *double blind review* pozwoliło mi na zwrócenie większej uwagi na logikę tekstów, ich kompozycję, zgodność treści z tytułem, a także ocenę poznawczej wartości tego typu prac.

Na koniec warto przypomnieć anonsowany już wcześniej wkład w powstanie publikacji anglojęzycznej, czyli pracy pod współredakcją naukową zatytułowaną *Metamorphoses of religion and spirituality in Central and Eastern Europe* i wydaną przez Routledge / Taylor & Francis. Zostałem upoważniony przez pozostałych polskich współredaktorów (Sławomira H.

---

⁷³ Np. M. Choczyński (19.11.2016), *Religijność senioralna w kontekście dobrostanu społecznego* – ogólnopolska konferencja naukowa Sekcji Socjologii Religii PTS, Instytutu Socjologii UJ, AGH, UP im. KEN pt. „Religia a wyzwania współczesności z perspektywy nauk społecznych”, Kraków; M. Choczyński (29.09.2017), *Fenomen kryzysu wiary w społeczeństwie. Wymiar instytucjonalny w aspekcie nowej duchowości* – ogólnopolska konferencja naukowa Wydziału Etnologii i Nauk o Edukacji w Cieszynie Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach oraz Sekcji Socjologii Religii PTS „Kultury i religie w dobie kryzysu”, Cieszyn; M. Choczyński, A. Rozalska (07.06.2018), *Dążenia poznawcze młodzieży akademickiej: zainteresowania i postępy w nauce a kulturowa percepcja świata* – ogólnopolska konferencja naukowa Katedry Socjologii UWM, Wydziału Teologii UWM oraz Sekcji Socjologii Religii i Sekcji Socjologii Etniczności PTS pt. „Religia w społecznym kontekście: etniczność-struktura-kultura”, Olsztyn.

⁷⁴ M. Choczyński (05.12.2019), *Ageizm a autorytet senioralny – wyobrażenia o pracowniku w wieku okołoemerytalnym* – ogólnopolska konferencja naukowa Wydziału Socjologii i Pedagogiki SGGW, Instytutu Nauk Socjologicznych UKSW, Wydziału Socjologii UAM oraz Sekcji Socjologii Rodziny PTS pt. „Znane i nieznanie oblicza starości jako obszar wyzwań dla społeczeństw XXI wieku” (III edycja), Warszawa.

Zarębę, Marię Sroczyńską oraz Wojciecha Klimskiego) do kontaktów z wydawnictwem, a także koordynowania tego wydania. Nawiązałem więc współpracę z redaktorkami z zakresu nauk społecznych (antropologii i religii) – Katherine Ong oraz R. Yuga Harini. Zakres moich prac obejmował przygotowanie tekstu publikacji do edycji (m.in. formatowanie wg wzorów wydawcy, koordynacja prac tłumaczeniowych, opisy redakcyjne, alt text stosowany do elementów graficznych)⁷⁵.

6. Informacja o osiągnięciach dydaktycznych, organizacyjnych oraz popularyzujących naukę lub sztukę.

REDAKCJA CZASOPISMA NAUKOWEGO

Kontynuacją mojej praktyki naukowej był angaż w prace wspomnianego już kolegium redakcyjnego periodyku naukowego – „Uniwersyteckiego Czasopisma Socjologicznego / Academic Journal of Sociology” (UCS) – którego członkiem jestem już kilkanaście lat (od 2014 r.). Początkowo pełniłem obowiązki sekretarza UCS, a następnie od 2020 r. jestem zastępcą redaktora naczelnego. Bagaż tylu lat spędzonych w kolegium redakcyjnym zaowocował wieloma nowymi doświadczeniami i osiągnięciami. Przede wszystkim udało nam się wspólnie w gronie redakcji rozwinąć UCS z ukazującego się jedynie raz w roku formatu elektronicznego do regularnie wydawanego periodyku, który ma postać zarówno elektroniczną, ale także i papierową. Co najważniejsze, naszym wydawcą jest Wydawnictwo Naukowe UKSW, co pozwala na różne udoskonalenia w kontekście techniczno-publikacyjnym⁷⁶.

Na przestrzeni lat angażowałem się w różnego rodzaju prace nad czasopismem. Z jednej strony podjąłem koordynację prac na poziomie redakcji – omawianiem koncepcji każdego numeru tematycznego, kontaktu z autorami, redaktorami tematycznymi poszczególnych numerów, korektą języka polskiego i angielskiego, recenzentami, składem DTP tekstu, oraz zamieszczeniem jego finalnej wersji w repozytorium UCS, skierowaniem go do wybranych baz metadanych⁷⁷, a po otrzymaniu nakładu wersji papierowych z drukarni wysłanie egzemplarzy autorskich do twórców tekstów. Współpracuję także z pozostałymi członkami kolegium

⁷⁵ Dołączam stosowne zaświadczenie podpisane przez polskich współredaktorów pracy.

⁷⁶ Oficjalne repozytorium czasopisma z wszystkimi praktycznie informacjami i zasobem wydań archiwalnych znajduje się na stronie internetowej: <https://czasopisma.uksw.edu.pl/index.php/ucs>

⁷⁷ Aktualnie zamieszczam dane w bazie ICI (Index Copernicus International) Journals Master List, opracowuję roczne ankiety ewaluacyjne czasopisma i uzgadniam treści zamieszczane w repozytorium czasopism UKSW. W przeszłości koordynowałem też zamieszczanie danych w bazach CEJSH, CEEOL oraz Pol-index.

redakcyjnego w kontekście rozszerzenia udziału UCS w bazach DOAJ, ERIH PLUS oraz WoS i Scopus.

Z drugiej strony – oprócz zaangażowania w kwestie organizacyjne i techniczne czasopisma – współtworzyłem także zasób treści do poszczególnych wydań, gdyż jestem redaktorem i współredaktorem czternastu tomów UCS-u. Charakter tematyczny poszczególnych tomów jest bardzo zróżnicowany, gdyż przez szereg wydań skupialiśmy się m.in. na kwestiach socjologii religii⁷⁸, mozaiki kulturowej współczesnych społeczeństw i tematyce inności⁷⁹, podejmowanej we współczesnej socjologii problematyce badawczej⁸⁰ czy też przemocy w relacjach i strukturach społecznych⁸¹. Samodzielne zajęcie się redakcją numeru czasopisma uświadomiło mi, jak wiele pracy o różnym stopniu umiejętności trzeba włożyć w powstanie tego typu wypowiedzi naukowej⁸².

Nagromadzone doświadczenia pozwoliły mi na bardziej panoramiczne ujęcie konceptualizacji naukowej i dostrzeżenie jak skomplikowany jest proces od pierwszych „przymiarek” do finalnego powstania gotowego numeru. Dzięki wyjściu z roli jedynie autora, a przejęciu obowiązków również redaktora wydań, zdobyłem także wiedzę o zasadach bibliometrii naukowej, która obecnie jest jednym ze wskaźników jakości wydawanych materiałów. Czasopismo naukowe pełni istotną rolę kanału komunikacji naszej dyscypliny naukowej z resztą środowiska, ważna jest tutaj również rola archiwizacji podejmowanych

---

⁷⁸ M. Sroczyńska, M. Choczyński (2017), *Wstęp redaktorów tomu*, „Uniwersyteckie Czasopismo Socjologiczne / Academic Journal of Sociology” 2017, nr 21, z. 4, s. 5-7; M. Sroczyńska, M. Choczyński (2018), *Wstęp redaktorów tomu*, „Uniwersyteckie Czasopismo Socjologiczne / Academic Journal of Sociology” 2018, nr 22, z. 1, s. 5-7; M. Sroczyńska, M. Choczyński, W. Klimski (2022), *Religia żywotnym fenomenem charakteryzującym społeczeństwa wyboru i ryzyka w kontekście badań socjologicznych. Wstęp redaktorów tomu*, „Uniwersyteckie Czasopismo Socjologiczne / Academic Journal of Sociology” 2022, nr 30, z. 2, s. 5-10.

⁷⁹ T.M. Korczyński, M. Choczyński (2019), *Wstęp redaktorów tomu*, „Uniwersyteckie Czasopismo Socjologiczne / Academic Journal of Sociology” 2019, nr 24, z. 1, s. 5-7; T.M. Korczyński, M. Choczyński (2020), *David Bowie w Warszawie, czyli Polska w kulturach świata: wstęp redaktorów UCS*, „Uniwersyteckie Czasopismo Socjologiczne / Academic Journal of Sociology” 2020, nr 26, z. 2, s. 55-56; T.M. Korczyński, M. Choczyński (2021), *Inny jako swój, obcy i wróg w dynamice współczesności. Wstęp redaktorów tomu*, „Uniwersyteckie Czasopismo Socjologiczne / Academic Journal of Sociology” 2021, nr 28, z. 2, s. 5-7.

⁸⁰ M. Choczyński, M. Ostrowska (2023), *Meandry współczesnych analiz socjologicznych: wstęp redaktorów tomu*, „Uniwersyteckie Czasopismo Socjologiczne / Academic Journal of Sociology” 2023, nr 31, z. 1, s. 5-8; A. Wysocki, M. Choczyński, A. Radzewska-Wyłudek (2023), *Młodość i doświadczenie w konceptualizacji naukowej. Wstęp redaktorów tomu*, „Uniwersyteckie Czasopismo Socjologiczne / Academic Journal of Sociology” 2023, nr 32, z. 2, s. 5-8; M. Choczyński, J. Wróblewska-Skrzek (2024), *Motywy, horyzonty i potencjały badawczych żywiołów. Wstęp redaktorów tomu*, „Uniwersyteckie Czasopismo Socjologiczne / Academic Journal of Sociology” 2024, nr 34, z. 2, s. 5-8.

⁸¹ M. Choczyński, M. Markocka (2025), *Przemoc w relacjach, przemoc w strukturach – socjologiczne interpretacje i remedia. Wstęp redaktorów tomu*, „Uniwersyteckie Czasopismo Socjologiczne / Academic Journal of Sociology” 2025, nr 36, z. 2, s. 5-10.

⁸² M. Choczyński (2017), *Wstęp redaktora tomu*, „Uniwersyteckie Czasopismo Socjologiczne / Academic Journal of Sociology” 2017, nr 20, z. 3, s. 5-7; M. Choczyński (2018), *Wstęp redaktora tomu*, „Uniwersyteckie Czasopismo Socjologiczne / Academic Journal of Sociology” 2018, nr 23, z. 2, s. 5-7.

inicjatyw⁸³. Współpraca zaś z wydawnictwem naukowym uwrażliwiła mnie na wkład grafików, składaczy i korektorów tekstu, a także drukarzy i pozwoliła spojrzeć na wydawanie czasopisma naukowego jako wielopostaciowy proces, który zachodzi na kilku wymiarach⁸⁴. UCS jest dziś stabilnym tytułem wydawniczym, czasopismem punktowanym z coraz większym zasięgiem i regularnie ocenianym w ewaluacji dokonywanej przez ekspertów zewnętrznych – np. przez coroczną ankietę w Index Copernicus.

ZESPOŁOWA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZA

Innym wyróżnikiem współpracy naukowej jest moja działalność w zespole pracowni badawczej Polskiego Pomiaru Postaw i Wartości (PPPiW). Zostałem jej sekretarzem w 2014 r., natomiast trzy lata później zostałem zaproszony przez ks. prof. dra hab. Sławomira H. Zarębę do dołączenia do grona członków tego gremium⁸⁵. W zespole podejmowałem się wielu obowiązków, począwszy od tych organizacyjnych (prowadzę do tej pory stronę internetową PPPiW⁸⁶), poprzez wkład w organizację procesów badawczych, a skończywszy na propozycjach tekstowych – analizach danych uzyskanych z własnych badań⁸⁷. O działalności PPPiW staramy się informować także na łamach publikacji w innych tytułach, np. czasopismach naukowych⁸⁸. Jak wspomniałem już wcześniej, uczestnictwo w tym zespole jest dla mnie prawdziwą szkołą empirycznej socjologii, gdzie naocznie można obserwować powstanie narzędzi badawczych i stać się częścią terenowego żywiołu. Dość powiedzieć, że zaprezentowana wcześniej znaczna część mojego dorobku pochodzi właśnie z tekstów zaliczanych do serii wydawniczej PPPiW, co świadczy o wielkim znaczeniu uczestnictwa mojej osoby w rozwoju ogólnego warsztatu naukowego. Skonfrontowanie się z realnymi wyzwaniem

---

⁸³ M. Choczyński (2023), *Socjologiczne koncepty naukowo-badawcze w bliższej i dalszej perspektywie archiwizacyjnej*, „Uniwersyteckie Czasopismo Socjologiczne / Academic Journal of Sociology” 2023, nr 32, z. 2, s. 103-107.

⁸⁴ M. Choczyński (2021), *Rozwój i perspektywy „Uniwersyteckiego Czasopisma Socjologicznego / Academic Journal of Sociology” w optyce kontynuacji i innowacji prac redakcyjnych*, „Uniwersyteckie Czasopismo Socjologiczne / Academic Journal of Sociology” 2021, nr 27, z. 1, s. 59-63.

⁸⁵ M. Choczyński (2018), *Jubileusz dziesięciolecia zespołu pracowni badawczej Polskiego Pomiaru Postaw i Wartości (PPPiW) – szkoły doskonalenia empirycznej socjologii*, „Uniwersyteckie Czasopismo Socjologiczne / Academic Journal of Sociology” 2018, nr 23, z. 2, s. 61-67.

⁸⁶ Strona internetowa pracowni funkcjonuje pod adresem: <https://is.pppiw.uksw.edu.pl/>

⁸⁷ M. Choczyński (2023), *Dom w Oltarzewie – adaptacja do miejsca znaczącego*, [w:] S.H. Zaręba, M. Mejzner, M. Kawińska (red.), *Kobieta w obliczu wojny. Portret socjologiczny mieszkanek Pallotyńskiego Centrum „Przyszłość dla Ukrainy” w Oltarzewie k. Warszawy*, seria PPPiW, Wydawnictwo Naukowe UKSW, Warszawa, s. 109-143.

⁸⁸ S.H. Zaręba, M. Choczyński (2023), *The sociological view of a residence for Ukrainian women run by Pallottine priests in Oltarzew near Warsaw. The PPPiW research report based on application of the youth studies approach*, „Seminare. Poszukiwania naukowe” 2023, t. 44, nr 1, s. 149-159.

pracy terenowej i porównanie ich z wytycznymi znanymi z literatury metodologicznej uruchamia całą gamę inspiracji i jednocześnie zachęca do dyskusji, prezentowania swojego punktu widzenia, dzielenia się tymi ustaleniami z innymi badaczami.

Przykładem zaangażowania *stricte* terenowego są chociażby kontrole, jakie dokonuję z pozostałymi członkami zespołu badawczego, podczas których sprawdzamy realizowanie interakcje z respondentami przez zespoły ankietarskie – to stała praktyka podczas tak często badanej przez PPPiW inicjatywy Europejskiej Nocy Muzeów w Warszawie. Innym przykładem jest wkład w realizację szkoleń dla zespołów ankietarskich, podczas których trzeba dokładnie przedstawić koncepcję podejmowanych czynności, omówić specyfikę narzędzia badawczego, a także przekazać wszystkie dane kontaktowe i instrukcje w razie działań nieprzewidzianych, także kwestie ubezpieczenia.

Tożsame działania podejmujemy w Katedrze Socjologii Religii, razem z naszymi koleżankami i kolegami z innych katedr i zespołów. Dobrym przykładem jest realizacja ogólnopolskich badań *Młodość a wartości*. To historyczna już seria badawcza, którą w 1988 r. zapoczątkowali klasycy polskiej socjologii religii, (m.in. Władysław Piwowarski), którą kontynuowano w 1998, 2005 oraz 2017 i 2026 r. Ciężar organizacji dwóch ostatnich edycji wzięł na siebie właśnie zespół Katedry Socjologii Religii UKSW pod kierownictwem ks. prof. dra hab. Sławomira H. Zaręby.

Niezwykle istotnym polem działania Katedry jest organizacja wielu konferencji naukowych – mogą one dotyczyć zarówno kwestii wkładu znamienitych postaci z polskiej socjologii religii⁸⁹, jak też być forum dyskusyjnym z badaczami zagranicznymi⁹⁰. Swoją pracą i zaangażowaniem staram się wpływać na wzrost znaczenia macierzystej Katedry w polskim i zagranicznym środowisku socjologicznym, właśnie poprzez zaangażowanie w działalność badawczą, organizacyjną i oczywiście publikacyjną.

Trzecim zespołem, w którym realizuję działalność badawczą, jest Zespół ds. Badań Jakości Kształcenia, do którego zostałem powołany w 2023 r. W toku prac uczestniczyłem – jako członek – w dwóch realizowanych na mojej uczelni projektach, finansowanych w drodze konkursów krajowych⁹¹. Warto tutaj zaakcentować, że nie jest to zespół złożony tylko z

---

⁸⁹ M. Choczyński (2022), *Sprawozdanie z konferencji naukowej „Socjologia religii a zmiana społeczna – stan i perspektywy. Pamięci ks. prof. Władysława Piwowarskiego i prof. Edwarda Ciupaka”*, Warszawa, 1 grudnia 2021 r., „Humanistyka i Przyrodoznawstwo” 2022, nr 28, s. 325-335.

⁹⁰ M. Choczyński (2019), *Sprawozdanie z międzynarodowej konferencji naukowej „Metamorphoses of Religion and Spirituality” Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie (23 maja 2019 roku)*, „Roczniki Nauk Społecznych” 2019, t. 11 (47), nr 3, s. 131-140.

⁹¹ Pierwszy projekt UKSW – *studium i zostań! Program minimalizacji zjawiska porzucania studiów (drop out)* – nr FERS.01.05-IP.08-0099/25 nie otrzymał finalnie dofinansowania, ale zdołaliśmy zespołowo przejść kilka tur eliminacji i wykonać badania opisane w formularzu projektowym, natomiast drugi projekt *Uniwersytet 4D*:

socjologów, ale także przedstawiciele działów administracyjnych oraz dydaktycznych UKSW oraz psychologów, co pozwala na rozszerzenie podejmowanych inicjatyw o nowe spojrzenia.

DZIAŁALNOŚĆ DYDAKTYCZNA

Staram się rozwijać moją działalność dydaktyczną w oparciu o zainteresowania i publikacje, w których prezentuję swój oryginalny wkład do danego obszaru. Aktualnie prowadzę dwa wykłady monograficzne – Fantastykę socjologiczną i futurologię oraz Delegitymizację strukturalną w czerwonołhmerskiej Demokratycznej Kampuczy. Oba zajęcia są przykładem rozwijania treści z moich własnych publikacji, a studenci dowiadują się z nich, jak wyglądać może zmiana społeczna – zarówno w przeszłości, jak i w przyszłości. Na kierunku Człowiek w cyberprzestrzeni od kilku lat prowadzę wykład Wprowadzenie do socjologii. Prowadzę również konwersatoria z Socjologii zmiany społecznej oraz Socjologii pracy i Socjologii życia publicznego, ponadto Ochronę własności intelektualnej (zarówno na macierzystym wydziale, jak również na innych kierunkach). Aktywnie działam podczas moich seminariów licencjackich – do tej pory wypromowałem 41 osób, które obroniły prace licencjackie⁹².

Efektom mojej pracy dydaktycznej są wysokie oceny hospitacji zajęć (staram się wprowadzać nowości dydaktyczne i np. materiały audiowizualne na wykładach monograficznych), pozytywne opinie studentów, ale także zapraszanie mojej osoby na odczyty i seminaria, które odbywają się w Tygodniu Jakości Kształcenia UKSW⁹³. Ponadto, jak już wspomniałem – w 2023 r. zostałem powołany jako członek do Zespołu ds. Badań Jakości Kształcenia UKSW, w którym zajmuję się wspólnie z innymi członkami projektowaniem i realizacją badań wewnętrznych, przeważnie opinii studenckich na temat różnych obszarów funkcjonowania uczelni. Sporządzam również raporty z wyników takich badań, które przekazywane są do kolegium rektorskiego⁹⁴. Udział w tym zespole badawczym, którego

---

Dydaktyka – Digitalizacja – Dostępność – Dbłość o środowisko – nr FERS.01.05-IP.08-0232/25-00 uzyskał dofinansowanie i jest w trakcie realizacji.

⁹² Spis obronionych prac udostępniam w załączeniu do autoreferatu.

⁹³ Dotychczas wystąpiłem dwa razy na tego typu wydarzeniach: Choczyński M. (21.10.2024), *Od artykułu do wykładu. O potrzebie rozwoju dydaktyki za pośrednictwem conceptów naukowych* – V edycja Tygodnia Jakości Kształcenia UKSW, Warszawa [przeprowadzenie szkolenia na zaproszenie Biura Innowacji Dydaktycznych UKSW]; Choczyński M. (20.10.2025), *Socjologia wychowania i inne koncepcje dydaktyczne a współczesne podejście do studenta – jak budować skuteczny kontakt akademicki?* – VI edycja Tygodnia Jakości Kształcenia UKSW, Warszawa [przeprowadzenie wykładu na zaproszenie Biura Innowacji Dydaktycznych UKSW].

⁹⁴ Dotychczas napisałem osiem tego typu ekspertyz: M. Choczyński, *Jakościowy opis danych uzyskanych z analizy SWOT*, ss. 10, 02.08.2024; M. Choczyński, *Raport z badania ankietowego kandydatów na studia w UKSW 2024*, ss. 6 06.08.2024; M. Choczyński, *Raport z badań dotyczących oceny studiów podyplomowych realizowanych w*

działalność jest zorientowana bardziej na cele ewaluacji dydaktycznej, pozwala mi na zajęcie się kolejnym obszarem tematycznym, jest także w pewnym sensie nawiązaniem do moich zainteresowań socjologią wychowania, a także polem do refleksji nad istotą współczesnej dydaktyki akademickiej. Warto na koniec dodać o niezwykłym potencjale dydaktyki realizowanej w formule spotkania ze studentami w ramach zajęć – czerpię z tych spotkań dużą osobistą satysfakcję.

ORGANIZACJA WYDARZEŃ NAUKOWYCH

Zarówno w macierzystych zespołach Katedry Socjologii Religii, jak i pracowni badawczej PPPiW, jak i we współpracy z innymi jednostkami chętnie podejmuję się zobowiązań dotyczących kwestii organizacji wydarzeń naukowych (konferencji, seminariów, sympozjów) na UKSW, gdyż uważam, że takie spotkania środowiska naukowego mają głęboki sens merytoryczny, ale także nieformalny – koleżeński, przez zacieśnianie więzi zawodowych konsolidujących dane środowisko naukowe. Udział w organizacji wydarzeń naukowych zacząłem jeszcze jako doktorant i kontynuowałem w latach późniejszych, już po uzyskaniu stopnia doktora i angażu na stanowisko adiunkta. Zaowocowało to wkładem organizacyjnym w 30 wydarzeniach naukowych (13 zrealizowałem w latach przed uzyskaniem stopnia doktora i 17 uzyskanych po tym czasie). Organizowane wydarzenia miały zarówno rangę ogólnopolskich konferencji naukowych Sekcji Socjologii Religii Polskiego Towarzystwa Socjologicznego⁹⁵, służyły inicjacji określonych gremiów naukowych⁹⁶ były wizualizacją danych otrzymanych w czasie badań terenowych⁹⁷, jak również odnosiły się do współpracy zagranicznej⁹⁸, czy też stanowiły wyraz konieczności reakcji i przedyskutowania współczesnej

---

UKSW 2024, ss. 10, 26.09.2024; M. Choczyński, *Raport z analizy SWOT w zakresie jakości kształcenia – UKSW 2025*, ss. 8, 18.02.2025; M. Choczyński, *Sprawozdanie z badań dotyczących bilansu kompetencji dydaktycznych nauczycieli akademickich UKSW 2025*, ss. 6, 09.05.2025; M. Choczyński, *Raport z badania ankietowego kandydatów na studia w UKSW 2025*, ss. 10, 04.09.2025; M. Choczyński, *Raport z badań dotyczących oceny studiów podyplomowych realizowanych w UKSW w 2025 r.*, ss. 11, 05.10.2025; M. Choczyński, *Raport oparty na wynikach badania Oceń uczelnię 2025*, ss. 11, 16.01.2026.

⁹⁵ Ogólnopolska Konferencja Naukowa Instytutu Nauk Socjologicznych UKSW oraz Sekcji Socjologii Religii PTS pt. *Socjologia religii a zmiana społeczna – stan i perspektywy. Pamięci ks. prof. Władysława Piwowarskiego i prof. Edwarda Ciupaka* – Warszawa 01.12.2021.

⁹⁶ I Ogólnopolska Konferencja Naukowa z cyklu „Socjologia sztuki w Polsce: szkoły, paradygmaty, kierunki badań” – *Sztuka jako przedmiot refleksji nauk społecznych. Od inspiracji teoretycznych do badań empirycznych* – Warszawa 12-13.06.2017.

⁹⁷ Postbadawcza konferencja naukowa zespołu pracowni Polskiego Pomiaru Postaw i Wartości (PPPiW) dotycząca świadectw ukraińskich kobiet przebywających w Pallotyńskim Centrum „Przyszłość dla Ukrainy” w Ołtarzewie k. Warszawy pt. *Kobieta w obliczu wojny – portret socjologiczny Ukrainek*, Warszawa 05.12.2023.

⁹⁸ Międzynarodowa Konferencja Naukowa Instytutu Socjologii UKSW oraz Sekcji Socjologii Religii PTS pod honorowym patronatem International Study of Religion in Eastern and Central Europe Association (ISORECEA) pt. *Metamorphoses of religion and spirituality* – Warszawa 23.05.2019.

problematyki socjologicznej⁹⁹. Również w tym obszarze kontynuuję zaangażowania w spotkania naukowe tożsamej rangi, jakie podejmowałem jeszcze na studiach doktoranckich.

7. Inne informacje – ważne z punktu widzenia wnioskodawcy – dotyczące jego kariery zawodowej.

NAGRODY I ODZNACZENIA WYNIKAJĄCE Z OSIĄGNIĘĆ NAUKOWYCH

W trakcie mojej pracy na stanowisku adiunkta badawczo-dydaktycznego (od 2016 r.) został mi przyznany medal Komisji Edukacji Narodowej (w 2022 r.). Moim szczególnym osiągnięciem jest uzyskanie najwyższego wyniku punktowego w parametryzacji dyscyplin naukowych – zarówno w pierwszej turze (za lata 2017 – 2021), jak i drugiej (2022 – 2025) uzyskałem największe wyniki punktowe za publikacje w dyscyplinie nauki socjologiczne na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Osiągnąłem w pierwszej turze wynik 1238 pkt., a w drugiej 1365 pkt.¹⁰⁰ Ze wszystkich publikacji – także tych wydanych przed wprowadzeniem procedury parametryzacji w 2017 r. – uzyskałem wynik łączny 2729 pkt.¹⁰¹. Ponadto moje publikacje osiągnęły wynik ogólny 66 cytowań (w tym 46 cytowań bez autocytowań), co wynika z publikowania tekstów w różnych czasopismach i u różnych wydawców – zwiększając tym samym rozpoznawalność dorobku naukowego. Szczegółowe informacje dotyczące zestawienia bibliometrycznego moich prac przekazałem w wykazie osiągnięć naukowych.

---

⁹⁹ Ogólnopolska Konferencja Naukowa z udziałem gości zagranicznych zorganizowana przez Pracownię Społecznych Problemów Współczesności Instytutu Nauk Socjologicznych UKSW oraz Katedry Socjologii UWM w Olsztynie pt. *Zagrożenia w cyberprzestrzeni: człowiek wobec niewidzialnych wymiarów technologii*, Warszawa 14.01.2026.

¹⁰⁰ Stosowne zaświadczenie Przewodniczącego Rady Dyscypliny Naukowej nauki socjologiczne na UKSW – ks. dra hab. Artura Wysockiego, prof. ucz.

¹⁰¹ Wszystkie wyniki punktowe są potwierdzone w raporcie bibliometrycznym sporządzonym przez dra Macieja Matrasia – pracownika Działu Informacji Naukowej i Transferu Wiedzy Biblioteki UKSW.